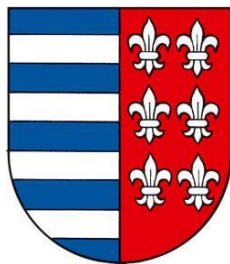

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

ZADANIE

Obstarávateľ:

Mesto Brezno

Námestie gen. M. R. Štefánika č. 1

977 01 Brezno

Osoba odborne spôsobilá pre obstarávanie ÚPN podľa §2a zákona č.50/1976 Zb. v platnom znení:

Ing. arch. Tatiana Nosková, osvedčenie o odbornej spôsobilosti č. 298

OBSAH

- 1. Dôvody na obstaranie územného plánu mesta**
- 2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia vyjadrujúcich rozvojový program obstarávateľa a varianty a alternatívy rozvoja územia**
- 2.1 Varianty a alternatívy rozvoja územia**
- 3. Vymedzenie riešeného územia**
- 4. Požiadavky vyplývajúce z návrhu územného plánu regiónu na územia obce vrátane výstupov zo záväznej časti**
- 5. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia**
- 6. Požiadavky na riešenie záujmového územia obce**
- 7. Základné demografické údaje a prognózy**
- 8. Osobitné požiadavky na urbanistickú kompozíciu mesta**
- 9. Osobitné požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu mesta**
- 10. Požiadavky na riešenie rozvoja dopravy a koncepcie technického vybavenia**
 - 10.1 Doprava
 - 10.2 Vodné hospodárstvo
 - 10.2.1 Hydrotechnické stavby, ochrana vôd
 - 10.2.2 Zásobovanie vodou
 - 10.2.3 Odkanalizovanie
 - 10.3 Zásobovanie energiami
 - 10.3.1 Zásobovanie plynom
 - 10.3.2 Zásobovanie teplom
 - 10.3.3 Zásobovanie elektrickou energiou
 - 10.4 Telekomunikácie
- 11. Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny, kultúrneho dedičstva, na ochranu prírodných zdrojov, ložísk nerastov a všetkých ďalších chránených území a ich ochranných pásiem, vrátane požiadaviek na zabezpečenie ekologickej stability**
 - 11.1 ochrana prírody a tvorba krajiny
 - 11.1.1 územný systém ekologickej stability
 - 11.2 kultúrne dedičstvo
 - 11.3 ochrana prírodných zdrojov, ložísk nerastov a všetkých ďalších chránených území a ich ochranných pásiem
- 12. Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia**
- 13. Požiadavky vyplývajúce najmä zo záujmov obrany, štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami, civilnej ochrany obyvateľstva**
- 14. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia mesta s prihliadnutím na historické, kultúrne, urbanistické a prírodné podmienky územia vrátane požiadaviek na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu**
- 15. Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby**
 - 15.1 bývanie
 - 15.2 občianska vybavenosť
 - 15.3 výroba
 - 15.3.1 priemyselná výroba a malé a stredné podnikanie
 - 15.4 rekreácia, šport, cestovný ruch/turizmus
 - 15.5 zeleň
 - 15.6 odpadové hospodárstvo
- 16. Požiadavky z hľadiska životného prostredia prípadne určenie požiadaviek na hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie**
- 17. Osobitné požiadavky z hľadiska ochrany poľnohospodárskej a lesnej pôdy**

18. Požiadavky na riešenie vymedzených častí územia obce, ktoré je potrebné riešiť územným plánom zóny
19. Požiadavky na určenie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia
20. Požiadavky na vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby
21. Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu obce

ÚVOD**Obstarávateľ:**

Mesto Brezno

Osoba odborne spôsobilá pre obstarávanie ÚPN podľa §2a zákona č.50/1976 Zb. v platnom znení:
Ing. arch. Tatiana Nosková, osvedčenie o odbornej spôsobilosti č. 298

Spracovateľ ÚPN-O BREZNO :

Architektonické štúdio Atrium
Mlynská 27, 040 01 Košice
tel.: 055/ 62 315 87
e-mail: architekty@atriumstudio.sk

Zodpovední riešitelia:

Ing. arch. Dušan Burák, CSc.
Ing. Marek Dubiel
Mgr. Milan Barlog
Ing. Peter Rakšányi, PhD.
Ing. Nataša Paulínyová
Ing. Štefan Tropp
Ing. Michal Burák
Ing. Ing. arch. Marek Bakalár
Ing. arch. Marek Ganz

Mesto Brezno je podľa §16 Stavebného zákona orgánom územného plánovania a v súlade s §18 tohto zákona je obstarávateľom územnoplánovacej dokumentácie obce. Plniac si zákonom uloženú povinnosť sústavne sledovať a vyhodnocovať údaje a informácie o území a vykonávať územnoplánovaciu činnosť pristúpilo k obstaraniu územného plánu mesta Brezna.

1. DÔVODY NA OBSTARANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

V r.1990 bol vypracovaný ÚPN SÚ Brezno – Valaská – Podbrezová, ktorý vytváral podmienky pre rozvoj hospodárskych záujmov celej aglomerácie. V r. 1986 bol vypracovaný ÚPN CMZ Brezno, ktorý vytváral podmienky pre intenzifikáciu a prestavbu centrálnej zóny mesta s dôrazom na rozvoj bývania a OV. Majetkoprávne nevysporiadanie rozvojových plôch a následne oslabenie investovania štátom neumožňoval jeho napĺňanie. Schválený ÚPN mesta Brezbo z r. 2001 a jeho ZaD I. – XII. definovali rozvoj mesta a k.ú. komplexne. Do dnešného dňa nebola však ustálená trasa obchvatu cesty I/66, rozsah vodárenskej nádrže, charakter letiska a rozvoj CR. Neustále legislatívne a technické zmeny, ako aj lokálne požiadavky nad rámec UPD už nebolo možné ďalej uskutočňovať ZaD a preto sa mesto rozhodlo obstarat' nový ÚPN.

Potreba spracovania novej územnoplánovacej dokumentácie vyplynula predovšetkým z nutnosti reagovať na dopravnú situáciu v meste - problematický prietah štátnej cesty I/66 centrálnou časťou sídla a jej križovanie so štátnymi cestami II/529 a II/530 (už cesta I/72) priamo v historickom jadre, nevhodné umiestnenie autobusovej stanice a veľkokapacitného parkoviska v centre sídla, nedostatočný systém zachytných parkovacích, peších a cyklistických chodníkov, veľká dochádzková vzdialenosť zo železničnej stanice a pod.,

Zároveň spracovanie ÚPN mesta umožní vytvorenie jednotnej koncepcie rozvoja mesta so zohľadnením zámerov schválených v procese zmien a doplnkov ÚPN ako i pripravovaných investičných aktivít.

V konkrétnych prejavoch ide najmä o nasledovné fakty:

- potreba návrhu funkčného dopravného konceptu mesta
- potreba stanovenia regulácie intenzity využitia územia, ktorá zodpovedá novým podmienkam v oblastiach priestorovej štruktúry mesta dochádza k procesu vytvárania územnotechnických podmienok pre intenzifikáciu zástavby súčasného pôdorysu mesta
Funkčná štruktúra mestského organizmu sa výrazne diverzifikuje procesom postupného pretvárania monofunkčných priestorov mesta na polyfunkčné zóny.
V oblasti rozvoja bývania ustupuje výstavba bytových domov v prospech výstavby rodinných domov.
- koncepčný priemet schválených zmien a doplnkov v novom ÚPN mesta
pôvodný ÚPN v území ktoré nebolo aktualizované zmenami a doplnkami vyvoláva problémy pri regulácii výstavby objektov.
- zohľadnenie rozvojových zámerov mesta i podnikateľského prostredia a usmerňovanie investičnej činnosti v území
- zvýšeného dôrazu na celkovú ekológiu prostredia pri zohľadnení kritérií trvalo udržateľného rozvoja,
- potreby definovania a lokalizovania verejnoprospešných stavieb
- reagovať na územnú nepripravenosť – zmeny mesta pre rozvoj mestskej a nadmestskej vybavenosti (administratíva, služby, zariadenia CR a pod),
- riešiť existenciu funkčne nežiadúcich prevádzok a zariadení v centrálnej časti sídla obmedzujúcich jej prestavbu a rozvoj,
- extenzívne resp. nevhodné využitie niektorých častí územia sídla,
- deficit v štruktúre zariadení pre rekreáciu a cestovný ruch,
- deficit plôch mestskej a krajinnej zelene.

Územný plán bude po schválení Mestským zastupiteľstvom mesta Brezno smerným i záväzným podkladom (v rozsahu znenia záväznej časti ÚPN, ktorá bude vyhlásená všeobecne záväzným nariadením mesta) pre všetky orgány verejnej správy, fyzické i právnické osoby, ako aj všetkých občanov mesta v súvislosti s:

- a) vypracovaním a schvaľovaním územných plánov zón
- b) územným rozhodovaním
- c) vyvlastňovacími konaniami
- d) operáciami s pozemkami (rozdeľovanie, delenie, sceľovanie, pozemkové úpravy)

2. URČENIE HLAVNÝCH CIEĽOV ROZVOJA ÚZEMIA VYJADRUJÚCICH ROZVOJOVÝ PROGRAM OBSTARÁVATEĽA A VARIANTY A ALTERNATÍVY ROZVOJA ÚZEMIA

Hlavnými cieľmi rozvoja mesta Brezno sú v súlade s dôvodmi, ktoré viedli mesto k obstaraniu nového ÚPN mesta Brezno, predovšetkým:

- prehlibnúť a usmerniť koncepčné zábery ale aj limity a lokálne obmedzenia vyplývajúce z nadradených územnoplánovacích dokumentácií z jej záväzných častí a z ostatných územnoplánovacích podkladov a odvetvových koncepcií
- dobudovanie dopravného konceptu mesta
- vymedzenie priestorov vhodných pre rozvoj vyššej a nadmestskej vybavenosti,
- návrh funkčných, priestorových, a dopravno - prevádzkových zásad pre komplexnú obnovu a dotvorenie centrálnej časti sídla,
- prehodnotenie intenzity a vhodnosti využitia územia mesta Brezno a stanovenie funkčných a priestorových regulatívov,
- návrh priestorov pre rozvoj rekreácie, športu a cestovného ruchu,

- vytvoriť podmienky pre zachovanie a rozvíjanie identity mesta s rešpektovaním založeného priestorového a kompozičného systému s využitím fenoménu topografických daností územia, prírodných a krajinných charakteristík a zvláštností pôdorysného usporiadania mesta,
- návrh na zmenu resp. doplnenie štruktúry ekonomického potenciálu mesta,
- návrh rozvojových plôch pre všetky funkčné zložky mesta,
- návrh základného systému sídelnej a krajinej zelene, navrhnuť podmienky tvorby kvalitného životného prostredia v meste a v jeho jednotlivých zónach,
- vymedziť chránené územia a ochranné pásma a navrhnuť spôsob zabezpečenia ochrany prírody a krajiny, biodiverzity a ekosystémov.
- vytvorenie komfortného harmonického obytného prostredia pre občanov mesta
- vytvorenie priestorových predpokladov pre lokalizáciu aktivít zabezpečujúcich pracovné príležitosti pre obyvateľov mesta a jeho spádového územia
- zabezpečenie adekvátnych podmienok pre športové a rekreačné potreby obyvateľov a návštevníkov mesta a to jednak v zastavaných územiach mesta ale aj v krajinnom zázemí
- vybavenie územia mesta potrebnou technickou infraštruktúrou v súlade so zákonnými požiadavkami ako aj požiadavkami na pohodlné bývanie.

Pre zabezpečenie rozvoja mesta je potrebné :

- a) dosiahnuť efektívne využitie zastavaného územia mesta a jeho rozširovanie obmedzovať v záujme ochrany prírodného a krajinného zázemia mesta
- b) zabezpečiť dostatok rozvojových plôch pre rozšírenie mestských funkcií, v súvislosti s predpokladaným vývojom počtu obyvateľstva, v návrhovom období a to najmä plôch
 - bývania
 - občianskej vybavenosti
 - rekreácie a športu, cestovného ruchu
 - výroby
- c) vytvoriť predpoklady pre rozvoj bez ohrozenia jednotlivých zložiek životného prostredia, chránených území a prvkov ÚSES ako aj pri zabezpečení ochrany kultúrno-historického dedičstva,
- d) podporiť zvýšenie kvality životného prostredia pre obyvateľov i návštevníkov mesta, s cieľom chrániť ich pred nepriaznivými vplyvmi vhodnou priestorovou organizáciou územia a vhodným využívaním funkčných plôch,
- e) pri formovaní obrazu celého mesta rešpektovať jeho tradičnú mierku s dôrazom na jeho jedinečnosť ako aj na mimoriadne kvality jeho krajinného zázemia.

2.1 Varianty a alternatívy rozvoja mesta

Územný plán mesta a jeho vypracovanie bude vychádzať z ustanovení §21-22 Stavebného zákona. Koncept územného plánu bude sa spracovávať v koncepčných variantoch, s ich následným prerokovaním podľa §21 ods. 3,6,7,9, výsledkom ktorého bude vybraná najvhodnejšia alternatíva koncepcie rozvoja. Návrh územného plánu mesta bude vypracovaný podľa výsledkov prerokovania konceptu a na základe pokynov obstarávateľa ako invariantný.

V rámci ÚPN mesta Brezno je potrebné riešiť dva základné variantné systémy rozvoja mesta a to :

- a) **tzv. variant reálny založený na reálnych prognózach vývoja obyvateľstva, hospodárstva, dopravy a technickej infraštruktúry, sociálnej i kultúrnej sféry, ako aj reálnych predpokladoch ochrany a tvorby životného prostredia, najmä s ohľadom na predpokladanú náročnosť investícií v navrhovanom období,**
- b) **tzv. Variant ideálny (potenciálny) zohľadňujúci celý územný potenciál mesta zameraný na riešenie ideálneho fungovania mestského organizmu v rámci tohto potenciálu, prípadne zohľadňujúci aj z dnešného pohľadu zdánlivo „nereálne“ zámery v území, vyžadujúce vyššie investície vo väčšom časovom rozpätí.**

c) Pre oba rozvojové systémy je potrebné zvoliť najvhodnejšiu alternatívu funkčno-priestorového usporiadania územia resp. formovania pôdorysu mesta.

Následne je pre jednotlivé varianty z hľadiska rozvojového programu mesta potrebné:

- d) Zabezpečiť dostatok rozvojových plôch pre rozšírenie a skvalitnenie mestských funkcií v súvislosti s predpokladaným nárastom obyvateľstva v navrhovanom (výhľadovom období a to najmä plôch : bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie a športu, výroby.
- e) Preukázať pre tento rozvoj možnosť zabezpečenia dostatočného dopravného technického vybavenia, ako aj primeraného zastúpenia plôch zelene a plôch oddychu,
- f) Preukázať možnosť zabezpečenia takéhoto rozvoja bez ohrozenia jednotlivých zložiek životného prostredia a ekológie, ako aj pre zabezpečenie ochrany kultúrno-historického fondu mesta.
- g) Zvýšiť takto navrhnutým rozvojom celkovú kvalitu životného prostredia pre obyvateľov a návštevníkov mesta a chrániť ich pred nepriaznivými vplyvmi vhodnou priestorovou organizáciou územia a vhodným využívaním funkčných plôch.
- h) Zlepšiť najmä dopravné podmienky v meste so zvláštnym zameraním na statickú dopravu.
- i) Formovať obraz územia mesta v tradičnej mierke jestvujúcich štruktúr s dôrazom na jedinečnosť územia.

3. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešeným územím pre spracovanie ÚPN mesta Brezno je administratívno-správne územie mesta Brezno. Riešené územie je vymedzené katastrálnym územím Brezno, ktoré pozostáva z týchto mestských častí a častí:

Brezno – Mesto,
 Brezno – Mazorník,
 Brezno - Podkoreňová,
 Brezno - Rohozná,
 Brezno – Predné Halny,
 Brezno - Zadné Halny,
 Brezno – Bujakovo.

Celé katastrálne územie mesta bude v územnom pláne riešené v mierke 1:5000, v podrobnostiach priestorového usporiadania a funkčného využívania územia dané mierkou, vrátane rozhodujúcich zariadení verejného dopravného a technického vybavenia s viazanosťou na mestské časti a urbanistické obvody podľa nasledujúcej tabuľky:

Katastrálne územie	Por.č. MČ	Názov mestskej časti	Číslo OU	Urbanistický obvod	Charakter UO
Brezno	01	Brezno - Mesto	01	Brezno - centrum	
			02	Brezenec	
			03	Dolina Drakšiar	
			04	Kieпка, Židlovo	
			05	Nábřežie	
Brezno	02	Brezno - Mesto	06	IBV Sever	
			07	Sídliisko západ	
			08	Sídliisko stred	
			09	Nábřežie	
			10	Kasárne	
			11	Nemocnica	
			12	Banisko	

Brezno	03	Brezno Mazorník -	12	Priemyselná zóna	
			13	Technologický park	
			14	IBV Chamarova	
			15	IBV Starý Mazorník	
			16	IBV Nový Mazorník	
			17	Sídliisko Mazorníkovo	
			18	Vrchdolinka	
Brezno	03	Brezno Mazorník -	12	Priemyselná zóna	
			13	Technologický park	
			14	IBV Chamarova	
			15	IBV Starý Mazorník	
			16	IBV Nový Mazorník	
			17	Sídliisko Mazorníkovo	
			18	Vrchdolinka	
Brezno	04	Podkoreňová	19	Priemyselná zóna	
			20	Podkoreňová	
Brezno	05	Rohozná	21	Ivančíkovo	
			22	Kriváň	
			23	Hliník	
Brezno	06	Predné Halny	24	Šimunička	
			25	Predné Halny I.	
Brezno	07	Zadné Halny	26	Predné Halny II.	
			27	Zadné Halny I.	
			28	Zadné Halny II.	
Brezno	08	Bujakovo	29	Tehelňa	
			30	Bujakovo	
			31	Padličkovo	

Neurbanizované – ostatné územie katastra je rozdelené do týchto šiestich sektorov katastra :

I. Lúčky,

II – Drábsko – Košíkovo – Šimunička,

III – pred Rohoznou – Kozlovo – za Brezinkou,

IV – Sklalka,

V – Vagnár,

VI – Mlynná dolina.

Záujmovým územím pre spracovanie územného plánu mesta je okres Brezno, na území ktorého sa prejavujú funkčné a prevádzkové väzby riešeného územia.

Vymedzenie riešeného územia pre ÚPN mesta Brezno – podklad mapa.
Hranica katastrálneho územia.

4. POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE Z NÁVRHU ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU NA ÚZEMIE OBCE VRÁTANE VÝSTUPOV ZO ZÁVÄZNEJ ČASTI

Celoslovenské a regionálne väzby mesta Brezno boli definované v celoštátnom územno-plánovacom dokumente Konceptia územného rozvoja Slovenska (schválenom nariadením vlády 528/5002 Z.z.) a v schválenej územnoplánovacej dokumentácii „Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj“ v znení neskorších zmien a doplnkov.

4.1 Požiadavky na rozvoj mesta vyplývajúce zo záväznej časti KURS 2001

Požiadavky vyplývajúce so záväznej časti Konceptie územného rozvoja Slovenska, dotýkajúce sa územia mesta Brezno, sú v súlade s §10 zákona č. 50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku premietnuté do Územného plánu veľkého územného celku Žilinský kraj, ktorý je nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou Územnému plánu mesta Brezno.

4.2 Požiadavky na rozvoj mesta vyplývajúce zo záväznej časti ÚPN VÚC Banskobystrický kraj

Z ÚPN VÚC Banskobystrického kraja a jeho Zmien a doplnkov 2014 je potrebné rešpektovať všetky body Záväznej časti schválené všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č. 27/2014

5. ZHODNOTENIE VÝZNAMU OBCE V ŠTRUKTÚRE OSÍDLENIA

Mesto Brezno je zaradené medzi centrá osídlenia regionálneho významu. Spolu s obcami Podbrezová a Valaská tvoria ťažisko osídlenia regionálneho významu. V tomto ťažisku sa kumuluje sídelná a hospodárska funkcia okresu. Vzájomné väzby sú dané hospodárskymi aktivitami vo všetkých troch sídlach a ich vhodnou dochádzkovou vzdialenosťou.

Z hľadiska rozvoja sídelnej štruktúry mesta južným smerom, sú významné jeho väzby na obec Čierny Balog s jeho osadami v údolí Čierneho Hrona a juhovýchodným smerom na obce Michalová a Pohronská Polhora.

Mesto leží na významnej križovatke dopravných trás spájajúcich Pohronie s Liptovom - cez sedlo Čertovica a s južnými okresmi Banskobystrického kraja - cez Čierny Balog. Dopravnou osou priestoru je cesta I/66, ktorá obsluhuje takmer celé územie okresu Brezno a spája jeho centrum s krajským mestom Banskou Bystricou.

Posilnenie vzájomných väzieb sídelných a výrobných centier Pohronia možno očakávať od komplexného riešenia komunikačnej kostry tohto priestoru. Z tohto dôvodu je plánované prekategORIZOVANIE ťažiskového úseku cesty medzi Banskou Bystricou a Breznom do vyššej kategórie, čo si vyžiada realizáciu obchvatov obcí v údolí Hrona.

Mesto Brezno je administratívno-správnym, spoločenským a kultúrnym centrom okresu. Zároveň plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do Horehronského regiónu CR č. 14 (pred tým oblasť cestovného ruchu Nízkotatranská 1. kat. a Poľanská - 2. kat.). Za účelom manažovania CR je vytvorený Klaster Horehronie združujúci aktívne obce v tejto oblasti – Brezno, Tisovec, Bravčovo, Bystrá, Čierny Balog, Horná Lehota a Mýto pod Ďumbierom a podnikateľské subjekty.

Brezno patrí do kategórie miest strednej veľkosti, je však najväčším mestom v priestore Horehronia. V Brezne žije 34,7 % obyvateľov okresu. V okrese Brezno sa nachádza 30 obcí s celkovým počtom 66 078 obyvateľov.

Mesto je zaradené medzi centrá osídlenia regionálneho významu a spolu s obcami Podbrezová a Valaská tvoria ťažisko osídlenia regionálneho významu. V ňom sa kumuluje sídelná a hospodárska funkcia okresu. Z hľadiska rozvoja sídelnej štruktúry mesta južným smerom, sú významné jeho väzby na obec Čierny Balog a juhovýchodným smerom na obce Michalová a Pohronská Polhora.

6. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA OBCE

Zájmovým územím pre riešenie ÚPN mesta Brezno je územie okresu Brezno, ktoré tvorí prirodzené spádové územie mesta. Preto je potrebné uviesť v územnom pláne bilancie demografickej štruktúry okresu a jej predpokladaného vývoja.

Katastrálne územie mesta o rozlohe 12 946 ha sa nachádza v centrálnej časti stredného Slovenska, v údolí rieky Hron. Významná časť zastavaného územia sa rozprestiera v rámci Breznianskej kotliny, ktorá je zovretá medzi Veporskými vrchmi z juhu a Nízkymi Tatrami zo severu.

Mesto sa nachádza na pohronskej sídelnej rozvojovej osi celoštátneho významu Brezno - Banská Bystrica - Zvolen - Žiar nad Hronom - Žarnovica, ktorú tvoria sídla ležiace v nive rieky Hron.

Mestom prechádza železničná trať č. 172 v smere Banská Bystrica – Brezno – Červená Skala, ktorá má regionálny charakter. Najdôležitejšou cestnou komunikáciou prechádzajúcou mestom v západovýchodnom smere je cesta I/66, ktorá sa v Banskej Bystrici napája na medzinárodný cestný ťah E 77, prebiehajúci v smere Maďarsko – Šahy – Banská Bystrica – Trstená – Poľsko. Realizuje sa jej 1. etapa preložky mesta Brezna a pripravuje úplný obchvat. Najbližšie letisko medzinárodného významu s civilnou prepravou je v Poprade (dostupnosť 80 km) a najbližší verejný prístav vnútrozemskej vodnej dopravy v Štúrove, resp. Komárne je vzdialený 190, resp. 220 km.

Rozloha riešeného územia je takmer 122 km² a k 1. januáru 2015 tu žilo 21 215 obyvateľov.

Z hľadiska územného členenia je Brezno sídlom okresu - šiesteho najrozsiahlejšieho v SR. Hustota zaľudnenia nedosahuje ani len krajský priemer, a oproti celorepublikovému priemeru je výrazne nízka.

Najbližším významnejším mestom je krajské sídlo Banská Bystrica (45 km). Od Bratislavy je vzdialené 250 km, od Košíc 200 km a Budapešti 230 km a Krakova 240 km. Brezno má centrálnu polohu v rámci Slovenska, avšak vzhľadom na súčasné metropolitné regióny Európy sa nachádza skôr v periférnej polohe. Dôležitú úlohu pri vzniku a rozvoji osídlenia mesta mala konfigurácia riečnej siete, najmä hlavného toku – Hrona a jeho prítokov, pričom v centrálnej časti územia na brehoch Hrona sa začali historicky usadzovať prví obyvatelia. Význam a pôsobenie polohy na rozvoj mesta sa počas historického vývoja menili. Archeologický nález z doby bronzovej nájdený na území mesta potvrdil existenciu obchodných ciest vedúcich pozdĺž rieky Hron a priesmykmi v priľahlých horských masívoch Horehronia už v dobe prehistorickej. Územie však zostalo do konca 12. storočia mimo hospodárskeho i politického záujmu uhorských panovníkov.

Vodné toky Hron, Rohozná a Štiavnička sú Vyhláškou MŽP SR č. 211/2005 zaradené medzi vodohospodársky významné toky.

Požiadavky na riešenie

Vo vymedzenom záujmovom území v rámci návrhu ÚPN mesta Brezno predovšetkým z hľadiska nadväznosti na riešené územie mesta:

- Zájmové územie mesta chápať ako priestor realizácie vybraných mestských aktivít v zmysle princípu koncentračnej decentralizácie, t.j. ako ucelený priestor naplňania komplexných funkcií okresného mesta, mestskej aglomerácie a ťažiska osídlenia.
- Navrhnuť rozvoj mesta v súlade s jeho postavením ako prirodzeného centra záujmového územia s logickým prepojením na rozvojové územia v jeho okolí.
- V prípade nedostatku vhodných plôch na umiestnenie aktivít potrebných pre vytvorenie dynamického životaschopného mestského organizmu na samotnom území mesta, navrhnuť lokalizáciu odporúčaných možných funkcií a na územiach obcí v záujmovom území.
- Zohľadniť trasy nadradenej dopravnej a technickej infraštruktúry podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja.
(najmä v oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry, výhľadovo vodné dielo a pod.)

- Zohľadniť záujmy ochrany prírody a krajiny, za základe jednotlivých stupňov ochrany územia, premietnuť do riešenia prvky R- ÚSES vymedzené v ÚPN VÚC Banskobystrického kraja.
- Klásť dôraz na vytvorenie uceleného hierarchického systému založeného na kooperácii rozvojových území s cieľom zaradiť Brezno medzi významné centrá cestovného ruchu v nadregionálnom meradle.

7. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE A PROGNOZY

Rozbor demografického potenciálu

7.1 Obyvateľstvo

Rozbor demografických charakteristík je spracovaný na základe celoštátnych sčítaní ľudí, domov a bytov (r. 1970, 1980, 1991, 2001 a 2011). Údaje z posledného sčítania v roku 2011 sú podľa Štatistického úradu SR.

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva (prírastok, úbytok) sú obce zaradené do štyroch kategórií:

Kategória obce	Priemerný ročný prírastok obyvateľstva
rýchlo rastúca	nad + 5 %
pomaly rastúca	+ 2 – + 5 %
stagnujúca	- 2 – + 2 %
regresívna	pod - 2 %

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva sú hodnotené v troch základných vekových skupinách:

- predproduktívny vek (obyvatelia 0–14-roční) je vek, v ktorom obyvateľstvo ešte nie je ekonomicky aktívne,
- produktívny vek (obyvatelia 15–64-roční) je vek, v ktorom je väčšina obyvateľstva ekonomicky aktívna,
- poproduktívny vek (obyvatelia vo veku 65+) je vek, v ktorom väčšina obyvateľstva už nie je ekonomicky aktívna.

Zmenšovanie podielu mladšej populácie a zvyšovanie podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva) môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. Pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, označený ako index vitality, môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhlade.

Podľa dosiahnutej hodnoty indexu vitality sa obyvateľstvo zaraďuje do 6-tich typov populácie:

Hodnota indexu vitality	Typ populácie
Nad 300	veľmi progresívna (rýchlo rastúca)
201 – 300	progresívna (rastúca)
151 – 200	stabilizovaná rastúca
121 – 150	stabilizovaná
101 – 120	stagnujúca
Menej ako 100	regresívna (ubúdajúca)

Stav a vývoj obyvateľstva mesta Brezno

K 31.12.2015 žilo v meste Brezno 21 215 obyvateľov, čo predstavuje 33,88 % z celkového počtu obyvateľov okresu Brezno. Ženy tvorili 51,83 % obyvateľov obce.

Celková rozloha katastrálneho územia mesta 12195,6165 ha, priemerná hustota osídlenia 174,43 obyvateľov na 1km².

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov mesta Brezno v rokoch 1970 – 2011 podľa SODB

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001	2011
Počet obyvateľov	12 843	17 872	22 469	22 875	21 894
Prírastok obyvateľov	+ 5 029	+ 4 597	+ 406	- 981	
Index rastu	139,16	125,72	101,81	95,71	
Ø ročný prírastok	+ 3,916 %	+ 2,338 %	+ 0,181 %	- 0,429 %	

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Zo sledovaného vývoja počtu obyvateľov je zrejmé, že v období do roku 1991 dochádza k najvýraznejšiemu rastu obyvateľov. Za takmer 20 rokov sa zvýšil počet obyvateľov mesta Brezna o 9 626. Tento vysoký prírastok obyvateľstva bol spôsobený enormným nárastom bytov na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov minulého storočia a s tým súvisiacom imigráciou za prácou z obcí Horehronia. Po roku 1991 dochádza k stagnácii obyvateľstva a k zmenám demografického správania. Priemerné ročné prírastky sa pohybovali po roku 1991 v hodnotách + 0,181 % až - 0,429 %, čím sa mesto v súčasnosti zaradilo medzi stagnujúce sídla.

Pohyb obyvateľstva mesta Brezno v rokoch 2001 - 2015

Rok	Počet obyvateľov k 31.12.	Živo narodení	Zomretí	Prirodzený prírastok/úbytok	Príťahovaní	Vystáhomí	Migračný prírastok/úbytok	Celkový prírastok/úbytok (na 1 000 obyv.)
2001	22 840	186	167	+ 19	220	338	- 118	- 99 (-4,33)
2011	21 827	253	199	+ 54	180	337	- 157	- 103 (-4,74)
2012	21 703	188	196	- 8	202	318	- 116	- 124 (-5,70)
2013	21 534	212	213	- 1	167	335	- 168	- 169 (-7,82)
2014	21 331	169	190	- 21	199	381	- 182	-203 (-9,52)
2015	21 215	191	187	+ 4	221	341	- 120	-116 (-5,46)

Zdroj: ŠÚ SR

Demografické správanie v roku 2001 až 2011 z pohľadu prirodzeného pohybu sa vyznačuje prírastkom hodnôt, kedy sa viac ľudí narodilo ako zomrelo. Po roku 2011 je zaznamenaný prirodzený úbytok. Nízka úroveň sobášnosti a s tým spojená pôrodnosť nedokázali vyvážiť vyššiu úmrtnosť.

Vplyvom obmedzenia pracovných príležitostí a dostupnosť bytov nútila ľudí migrovať za prácou, často aj so zmenou trvalého bydliska. Do mesta migrovalo menej ľudí ako sa z neho vystaňovalo. Ďalší vývoj migrácie môže ovplyvňovať ekonomická situácia mesta a jeho celková pozícia a s tým súvisiaca bytová výstavba a možnosť získania bytu.

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva mesta Brezno v období rokov 2001 – 2015 (stav k 31.12.)

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality	Index starnutia	Priem. vek
	Spolu	Vekové skupiny					
		Pred produktívny	Produktívny	Po produktívny			
2001	22 840	4 298	16 566	1 976	217,51	45,97	35,02
%	100,00	18,82	72,53	8,65			
2011	21 827	3 112	16 048	2 667	116,68	85,70	39,46
%	100,00	14,26	73,52	12,22			

2013	21 534	3 049	15 62	2 873	106,13	94,23	40,24
%	100,00	14,16	72,50	13,34			
2014	21 331	2 973	15 367	2 991	99,40	100,61	40,75
%	100,00	13,94	72,04	14,02			
2015	21 215	2 961	15 083	3 171	93,38	107,09	41,18
%	100,00	13,96	71,10	14,95			

Zdroj: ŠÚ SR

Významnou demografickou charakteristikou každej populácie je vekové zloženie, v ktorom sa odrážajú výsledky demografických procesov z minulosti a zároveň ide o základ budúceho demografického vývoja. Pri pohľade na vekovú štruktúru obyvateľstva v meste Brezno môžeme konštatovať, že prirodzený úbytok obyvateľstva a intenzita populačného starnutia sa budú prehlbovať. Postupne sa znižuje zložka obyvateľov predproduktívneho veku na úkor nárastu obyvateľov v poproduktívnom veku. Priemerný vek obyvateľov v roku 2001 bol 35,02 rokov, v roku 2011 to bolo 39,46 a v roku 2015 je to 41,18. Index vitality sa po roku 2011 pohyboval okolo hodnoty 100 bodov, čo zaradilo obyvateľstvo medzi stagnujúcu až regresívnu (ubúdajúcu) populáciu. Pre porovnanie uvádzame, že v roku 2001 index vitality dosiahol hodnotu 217,51, čo charakterizuje progresívny (rastúci) typ populácie.

Z hľadiska „Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“ (Šprocha, Vaňo, Bleha, október 2013) vypracovanej Prognostickým ústavom SAV je toto obdobie charakteristické procesom starnutia a populačný vývoj je typický zmenou reprodukčného procesu. Okrem nevyváženej vekovej štruktúry súvisia s negatívnym demografickým vývojom nasledujúce faktory: pokles reprodukcie, vysoké zastúpenie osôb nad 65 rokov, vysoká nezamestnanosť, sociálna neistota a výrazná migrácia.

Najzávažnejším problémom celého populačného vývoja je proces starnutia populácie, pričom prirodzený prírastok každoročne klesá. Do roku 2035 by mal proces starnutia obyvateľstva pokračovať postupným tempom a neustále sa prehlbovať. Predpokladá sa, že index starnutia by sa mal zvýšiť na viac ako 128 bodov v roku 2022 a viac ako 180 bodov v roku 2035. Konkrétne to znamená, že v roku 2035 by malo pripadať na 100 detí až 180 starých ľudí vo veku 65 rokov a viac.

Podľa prognózy vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva sa môžu výrazné deformácie vo vývoji početnosti očakávať až v roku 2030. Vtedy by mal byť celkový prírastok postproduktívneho obyvateľstva 61,9 %, čo vyvolá zvýšený tlak na ekonomiku SR v oblasti dôchodkového zabezpečenia.

Práve tento nepriaznivý demografický vývoj má a bude mať aj v budúcnosti dopad na rôzne stránky spoločenského vývoja ako je zdravotníctvo, sociálna oblasť, školstvo, bytová výstavba, ekonomika, zamestnanosť a pod. Ďalší faktor, ktorý bude mať vplyv na pomer medzi starým a mladým obyvateľstvom je migrácia pracovnej sily do krajín Európskej únie.

Obyvateľstvo mesta Brezna starne. Priemerný vek obyvateľstva sa za 5 rokov zvýšil o 1,72 rokov (2011 až 2015) na súčasnú hodnotu 41,18 rokov (v roku 2015), čo je na tak krátke obdobie veľmi vysoká hodnota. Index starnutia (pomer počtu obyvateľov v poproduktívnom veku ku počtu detí vo veku 0 – 14 rokov) rástol rýchlo, zvýšil sa z hodnoty 85,70 na 107,09 v období rokov 2011 a 2015.

Pri prognóze obyvateľov do roku 2035 v meste Brezno sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 5 ‰ za rok.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov do roku 2035

rok	2015	2020	2025	2030	2035
Brezno	21 215	21 745	22 290	22 845	23 415

Pre porovnanie uvádzame prognózu demografického vývoja za okres Brezno („Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“, Šprocha, Vaňo, Bleha, október 2013):

Okres Brezno:

2015	63 187 obyvateľov
2020	62 145 obyvateľov

2025	60 785 obyvateľov
2030	59 377 obyvateľov
2035	57 898 obyvateľov

Zmena 2012 – 2035 abs - 5 798 obyvateľov (- 8,10 %).

Požiadavky na riešenie

- spracovať prognózu vývoja obyvateľstva mesta Brezno založenú na zhodnotení determinantov rozvoja
- pre spracovanie prognózy využiť definitívne údaje zo sčítania 2001 najmä v podrobnejšej štruktúre, ako je v súčasnosti dostupné prognózne údaje o demografickom vývoji
- v riešení zohľadniť nové rozvojové impulzy a premietnuť ich vplyv na vývoj počtu obyvateľov (trvalú a pracovnú migráciu)
- v riešení zabezpečiť územnotechnické podmienky pre oba možné varianty rozvoja a zároveň zabezpečiť dostatočnú územnú rezervu pre možný vývoj
- počas celého návrhového obdobia počítat s neustálym nárastom vzdelanostnej úrovne obyvateľstva mesta v súvislosti s jeho celkovým rozvojom
- v návrhovom období počítat s rozvojom heterogénnej štruktúry priemyslu, a to najmä v existujúcich odvetviach, ale aj v moderných odvetviach zameraných najmä na ekológiu a vysoké technológie, resp. nenáročných na energetické vstupy a suroviny, ktoré predstavujú značný potenciál pre budúci rast hrubého municipálneho produktu a rozvoj zamestnanosti
- v návrhovom období počítat so zvyšovaním zastúpenia malých a stredných podnikov v sídle a s intenzívnymi kooperačnými väzbami medzi nimi
- v návrhovom období počítat s postupným rozširovaním počtu pracovných príležitostí v terciárnom a kvartérnom sektore.

8. OSOBITNÉ POŽIADAVKY NA URBANISTICKÚ KOMPOZÍCIU MESTA

Zhodnotenie priestorového a kompozičného systému

Symbiózou prírodných daností územie mesta s historickým stavebným vývojom je v súčasnosti vytvorené jedinečné urbánne prostredie, ktorému dominuje Mestská pamiatková zóna, s nadväznými priestormi vyformovanými v urbanistickom súlade s jej priestorovým systémom vytvárajúc tak najhodnotnejšie územia mesta Brezno.

Základ pre formovanie systému mesta vznikol v 16. Storočí, kedy sa vykryštalizoval pôdorys mesta so stredovekou parceláciou, ktorá potom pretvárala ďalšie storočia. Domy boli postavené okolo veľkoryso koncipovaného obdĺžnikového námestia, s hĺbkovo radenými parcelami kolmými na uličnú čiaru. Cez námestie viedla hlavná západo-východná komunikácia z Banskej Bystrice na Gemer, ktorá mala na námestí odbočku severným smerom, za mestom pokračovala ako cesta na Horehronie. Významnejšie stavebné aktivity súviseli s budovaním mestského opevnenia (17.storočie).

Mapa mesta z roku 1776 zachytáva mesto s rozvinutou urbanistickou štruktúrou, s predmestiami okolo centrálneho opevneného sídla – na západnej strane s predmestím Ulička po oboch stranách komunikácie rozširujúcej sa západným smerom do námestia, predmestím Burgundia medzi západným úsekom opevnenia a ramenom Hrona, predmestím Venecia na ľavom brehu Hrona, na ktoré voľne nadväzovala rozptýlená zástavba Kiepy a Židlova. V súpise z roku 1787 sa spomína aj malé námestie Hušták. Rieka Hron sa rozvetvovala hlavne v juhozápadnom území kotliny, kde jej vedľajšie ramená uzatvárali medzi sebou malé ostrovčeky. Jedno z malých ramien na západnej strane viedlo k mlynskému náhonu, ktorý stál južne od židovskej synagógy.

K všeobecnému intenzívnemu stavebnému ruchu došlo až koncom 18.storočia po veľkom požiari mesta dňa 9.mája 1779.

Vnútorne mesto bolo až do 1/2 19.storočia zovreté prstencom mestských hradieb s bránami s ustálenou nemeniacou sa stredovekou urbanistickou štruktúrou.

V priebehu 2/2 19.storočia námestia mnohých miest menili svoj vzhľad tým, že na dláždených, či povrchovo neupravených plochách sa zakladajú parky. Ťažiskom parkovej úpravy, zahájenej v roku 1884 v Brezne, bolo severná strana námestia.

Súčasný stav priestorovej štruktúry mesta je odrazom jeho doterajšieho urbanistického vývoja a jednotlivé vývojové etapy sú v jeho obraze jasne zreteľné a čitateľné. Kompozícia sídla by mala nadväzovať na súčasný urbanisticko-architektonický, historický a priestorový výraz mesta.

Urbanistickú kostru mesta Brezno tvorí historické jadro, v ktorom sa pretínajú pozdĺžna východozápadná kompozičná os prechádzajúca ulicami Čsl. armády a Kuzmányho a priečna severojužná kompozičná os prechádzajúca ulicami Rázusova a Chalupkova. Je potrebné rozvíjať i nové kompozičné osi:

- kompozičnú os prechádzajúcu ulicami Švermova – Černáková,
- kompozičnú os prechádzajúcu ulicou Boženy Nemcovej, Štúrova
- kompozičnú os prechádzajúcu ulicou Šramkova, Malinovského,
- kompozičná os – terenné danosti – prepojenie na krajinu – dolina Rúry a pod.

Prirodzenou kompozičnou osou je priestor vodného toku Hron so sústredovaním funkčných zón športu, rekreácie a oddychu, ale aj *bývania*.

Za hlavné mestské priestory považujeme priestory historického jadra, priestor nového centra Kasárne (západný vstup do mesta) a priestory okolo kompozičných osí. V týchto priestoroch bude potrebné klásť pri projektovaní a realizácii zvýšený dôraz a požiadavky na urbanistické začlenenie a architektonické riešenie objektov, zachovanie a tvorbu zelene.

Negatívnymi prvkami v obraze sídla boli a sú 12-podlažné bytové domy. Dôležité naďalej ostáva zachovať uličné priehľady do voľnej krajiny v ul.Černáková, Sládkovičova, Švermova, Fraňa Kráľa – Kasárne.

Celkový obraz sídla je v návrhu dotvorený masívmi krajinej zelene po obode sídla a návrhom obnovy krajinej zelene v priestoroch lazničkeho osídlenia.

Pri perspektívnom rozvoji mesta je žiadúce založené kompozičné princípy naďalej aplikovať, citlivo ich rozvíjať a využívať dané prirodzené vzťahy s cieľom dosiahnuť pri tvorbe urbánneho priestoru originalitu a jedinečnosť.

V rámci detailného formovania priestorového systému mesta je žiadúce uplatňovať *blokovú štruktúru* ako základný výtvarný prvok mestského priestoru. Treba ho naďalej komponovať do koncepcií tvorby nových priestorov pôdorysného základu mesta resp. pri ich prestavbe. V ostatných novovytvorených zónach v kompozícii usporiadavania priestorov bloková štruktúra môže byť uplatňovaná ako dopĺňajúca forma v systéme zástavby ale s výrazovým kompozičným a hmotovým pôsobením.

Prvky priestorovej a kompozičnej štruktúry

Mesto bolo založené na pravobrežnej terase nad riekou Hron, popri diaľkovom ťahu prechádzajúcom údolím paralelne s riekou Hron. Základný kompozičný princíp mestského pôdorysu tvorili ulice, z ktorých boli viaceré významnými diaľkovými obchodnými cestami.

Západo-východnú os tvorila Valašianska ulica a Farská (Ulica ČSA a Kuzmányho), severojužnú os Kostolná a Veľká (Chalupkova a Rázusova ulica). Pôdorys vnútorného mesta vymedzovala línia mestského opevnenia, vybudovaného po roku 1650, na príjazdových komunikáciách s mestskými bránami, na juhozápadnom a severovýchodnom úseku s baštami kruhového pôdorysu. V krížení hlavných osí bolo situované veľké priestrané námestie obdĺžnikového pôdorysu. Ulice a po roku 1650 aj línia mestského opevnenia vymedzovali základné bloky zástavby v intraviláne. Najväčší sa rozprestieral v juhozápadnej časti, vymedzený Veľkou (Rázusova) Valašianskou ulicou (Ulica ČSA), bloky na východnej a severnej

strane námestia ohraničovala Valaštianska (Ulica ČSA) a Kostolná ulica (Chalupkova) na východnej strane blok, oddeľovala ich úzka východo-západná ulička k hradbám (dnes východný záver Školskej). Bloky na západnej strane boli menšie, na južnej strane ohraničené Veľkou (Rázusova) a Farskou ulicou (Kuzmányho), priečne oddelené úzkou uličkou ku hradbám (dnešná Šrámkova). Východný blok zástavby námestia z južnej strany bol vymedzený Farskou ulicou (Kuzmányho), od severného bloku ohraničeného Kostolnou ulicou (Chalupkova) a pravým brehom Hrona ho oddeľovala úzka ulička k lávke do predmestia Venecia, zachovaná dodnes.

Súčasťou mestského pôdorysu od 16. storočia boli predmestia. Na západnej strane Valaštianske predmestie vzniklo po stranách prístupovej komunikácie do mesta v predĺžení východo-západnej osi, pred Valaštianskou bránou rozšírením prístupovej komunikácie bolo vytvorené lichobežníkové pôdorysu. Predmestia na východnej strane mali nepravidelný pôdorysný tvar, ovplyvnený terénymi danosťami. Predmestie Venecia vzniklo na terase na ľavom brehu Hrona s hlavnou severojužnou osou, ktorú tvorila cesta paralelná s riekou. Na východnej strane opevneného mesta topografické danosti s rozvetvenými ramenami Hrona mali za následok vznik sídelnej štruktúry nepravidelného pôdorysu, kde línie komunikácií sledovali tok Hrona. Pozdĺž východného úseku mestských hradieb vzniklo predmestie Burgundia, ktorú tvorila ulica s obojstrannou zástavbou, paralelná s hradobným múrom mestského opevnenia, hranicu východnej zástavby tvorilo rameno Hrona. Pôdorysný tvar menších urbanistických štruktúr v blízkosti Košickej brány dol daný taktiež prírodnými podmienkami, ktoré určovali nepravidelné línie vedľajších ramien Hrona.

Samostatným prvkom po roku 1517 bol areál neskorogotického r. k. kostola na severnom okraji mesta s opevnením nepravidelného oválneho pôdorysu. Tento stav, ktorý zachytáva mapa mesta z roku 1772 sa výraznejšie nemenil až do konca 19. storočia, došlo len k postupnému zahusťovaniu zástavby v intraviláne aj extraviláne, ako aj menšiemu rozšíreniu južným a západným smerom.

Uzlom komunikačných ťahov bolo námestie. Západo-východný ťah z Banskej Bystrice ďalej na Horehronie, sa v centre mesta odkláňal severným smerom, kopírujúc tak geografické danosti určené veľkým meandrom Hrona. Na túto cestu na námestí nadväzovala komunikácia pokračujúca juhovýchodným smerom na Tisovec a Muráň. Severojužná komunikácia viedla za mestskými hradbami k Baldovskému mostu ponad Hron, oblúkom cez kopec Mazorník na Čierny Balog. V počiatoch nemala ešte taký význam ako v súčasnosti, pretože hlavné prepojenie zabezpečovala cestná komunikácia a úzkorozchodná železničná trať mimo územia mesta- z Hronca na Čierny Balog. Prepojenie mesta s predmestím Venecia na ľavom brehu Hrona zabezpečovali mosty cez ramená Hrona v blízkosti Košickej brány. Komunikácia vychádzajúca západným smerom zo severozápadného rohu námestia nemala ako cestná komunikácia väčší význam, pôvodne slúžila ako prístupová pešia komunikácia k severozápadnému úseku opevnenia. Pravidelnú šachovnicovú sieť dotvárali úzke hradobné uličky zo severozápadného rohu námestia západným smerom, zo severovýchodného rohu námestia vedúca na ostrov medzi ramenami Hrona, neskôr k pešej drevenej lávke cez Hron, spájajúcej mesto s východným predmestím Venecia (Lichardova ulica) a ulička z Rázusovej východným smerom k hradobnému múru (Šrámkova), začiatkom 20. storočia rozšírená. Pozdĺž západného ramena Hrona vznikla typická zástavba drevených domov garbiarov tzv. Kožiaren, ktorú zobrazuje katastrálna mapa z roku 1866.

Centrom sídla bolo námestie obdĺžnikového pôdorysu, predelené západno-východnou komunikáciou na väčšiu severnú a menšiu južnú časť. Kompaktná zástavba blokov, ako sa vykryštalizovala do roku 1866, v okrajových polohách mesta mala pri severnom okraji sídla charakter nesúvislej radovej zástavby drevených domov (ulica Drakšiar) alebo prechádzala do rozvoľnenej zástavby (na východnej strane Židľovo, Kieпка, na severnej Rúry), v okolí mesta sa vytvorilo osídlenie laznického charakteru. V 19. storočí popri juhozápadnom a severozápadnom úseku opevnenia vznikla hradbová ulička Dolný a Horný Chobot s drevenými domami pristavanými k hradobným múrom.

Prvé zmeny v ustálenej pôdorysnej štruktúre sídla súviseli s asanáciou mestských brán koncom 19. storočia. Nová výstavba v ich blízkosti nadväzovala na pôvodnú pôdorysnú štruktúru (výstavba dnešnej budovy stolárstva na mieste bývalého Horného Chobota, nárožný dom U Kolesárov na Rázusovej ulici). K

zásadnejším zmenám došlo na východnej strane sídla, kde na mieste zakrivenej ulice Burgundia bola vytýčená nová priama ulica (Štúrova) paralelná s Rázusovou. Odkúpením a následnou asanáciou domov v juhozápadnom rohu námestia v roku 1929 bola zahájená výstavba novej ulice (Boženy Němcovej), paralelnej s Rázusovou, avšak s novým typom zástavby vilového charakteru. Jej rozširovanie južným smerom si vyžiadalo asanáciu juhozápadného úseku mestských hradieb s baštou a predurčilo rozširovanie výstavby nového typu mimo územia historického jadra mesta vymedzeného mestským opevnením.

Významnou zmenou v mestskom pôdoryse bola regulácia rieky Hron a jej prítokov. Rozvoľnenú krajinnú štruktúru s rozvetvenými ramenami Hrona na území juhozápadne od historického jadra, nahradila presne vymedzená líniová stavba murovanej terasy nábrežia, ťahajúca sa od bývalej drevenej lávky do predmestia Venecia v blízkosti bývalej Košickej brány až k Baldovskému mostu. Pozdĺž nábrežia Hrona vznikla okružná komunikácia s vilovou zástavbou, postupne dožívali drobné štruktúry (Kožiareň).

Povojnová výstavba na území mesta znamenala vážne narušenie pôvodného historického pôdorysu sídla. Po 2. sv. vojne boli asanované ďalšie časti juhzápadného hradobného múru, na ich mieste bolo územie rozparcelované na ďalšiu výstavbu rodinných domov, tvoriacich pokračovanie Ulice Boženy Němcovej južným smerom. Koncom 70. rokov minulého storočia asanáciou drevených domov pristavaných múru opevnenia zanikla charakteristická hradbová ulička Dolný Chobot a veľkoplošnou asanáciou aj predmestie Zadná Ulička na západnej strane sídla, pred vstupom do intravilánu s malým námestím. Historické jadro dostalo do bezprostredného kontaktu s výstavbou panelového sídliska.

Súčasný stav

Pôdorys pamiatkovej zóny tvorí územie, na západnej a južnej strane vymedzené líniou bývalého mestského opevnenia, na východnej rozšírené o bývalé predmestie Burgundia, ohraničené líniou pravého brehu rieky Hron,. Základom pôdorysu je pravidelná sieť ulíc s nerozvinutou šachovnicovou osnovou, aká sa vykryštalizovala do roku 1931, kedy bola na území pamiatkovej zóny vytvorená Ulica Boženy Němcovej. Hlavnú osnovu pôdorysu tvorí stredoveká západnovýchodná (Ulica ČSA- Kuzmányho) a severo-južná Chalupkova- Rázusova) komunikácia, ktoré ako diaľkové dopravné ťahy prechádzajú cez sídlo a námestie, kde sa na jeho východnej strane križujú. Pravidelný pôdorys pamiatkovej zóny dotvárajú dve významné miestne komunikácie (Ulica Boženy Němcovej a Štúrova), paralelné s hlavnou severojužnou komunikáciou (Rázusovou ulicou). Uličnú sieť dopĺňajú dve priečne komunikácie Šrámkova, prepájajúca Rázusovu a Štúrovu a Malinovského, spájajúca historické jadro s novou výstavbou. Pôvodná hradobná ulička zo severozápadného rohu námestia bola rozšírená na cestnú komunikáciu, na území pamiatkovej zóny s obmedzenou dopravnou obsluhou. Svoj charakter ako úzka pešia komunikácia si zachovala ulička zo severovýchodného rohu námestia k pešej lávke cez Hron.

Centrom pôdorysnej osnovy je veľké námestie obdĺžnikového pôdorysu s hlavnou pozdĺžnou severo-južnou osou s miernym natočením na severovýchod. Po obvode je vymedzené úsekmi súvislej radovej zástavby, prerušenými len komunikáciami, vybiehajúcimi z námestia.

Cieľ riešenia

- vytvoriť jasnú kompozičnú schému mesta a túto vyjadriť v návrhu priestorového a funkčno – prevádzkového riešenia
- vytvoriť ucelenú urbanistickú kompozíciu zastavaných plôch, prírodných prvkov a prepojenia na krajinné prostredie
- zachovať identitu jednotlivých častí mesta, ich priestorové kompozičné zásady a charakteristickú funkčnú skladbu.

Požiadavky na riešenie

- navrhnutým riešením vytvoriť podmienky pre vznik kvalitného celkového obrazu mesta a to z hľadiska vnútorného pohybu v meste tak, z hľadiska atraktivity prostredia ako i možnosti orientácie v ňom ako z hľadiska pôsobenia mesta na vonkajšieho pozorovateľa, tak i jeho zapojenia sa do krajinného obrazu,
- urbanistickú kompozíciu mesta riešiť pri zohľadnení zapojenia zastavaných plôch do krajinného prostredia v záujme harmónie prírodných a civilizačných prvkov
- pri riešení urbanistickej kompozície mesta zohľadniť najmä také prvky sídla a krajiny, akými sú napríklad: reliéf terénu, štruktúra a kompozícia prírodného priestoru, vonkajší obraz sídla, panoramatické pohľady, štruktúra a kompozícia sídla, dominanty sídla, farebnosť sídla, pôdorys sídla, parcelácia, verejné priestory, ulice, ako aj prírodné prvky v sídle
- navrhnúť zásady vylepšenia urbanistickej kompozície obytných súborov, najmä Mazorníkovo
- do problematiky urbanistickej kompozície mesta začleniť na riešenie revitalizácie rieky Hron ako hlavnej prírodnej kompozičnej osi mesta

Z hľadiska vnútornej štruktúry je potrebné vytvoriť podmienky pre funkčné dobudovanie a priestorové stvárnenie:

- existujúcich uzlov – referenčných bodov, ktoré majú potenciál stať sa zreteľnými uzlami kompozičnej štruktúry mesta (verejné priestranstvá, námestia, križovatky, dominanty)
- kompozičných osí – línií a to jednak existujúcich ale aj novovytvorených tak, aby vytvárali organizujúci systém vnútornej štruktúry mesta
- vytvoriť podmienky pre vznik kvalitného prostredia vhodného pre rozvoj všetkých funkčných zložiek mesta
- koncentrovať rozvoj prioritne na využitie existujúcich zastavaných území, nové plochy zástavby navrhovať so zreteľom na minimalizáciu záberov poľnohospodárskej a lesnej pôdy
- zabezpečiť predpoklady pre rozvoj mesta ako centra cestovného ruchu, pre vznik kvalitného rekreačného prostredia poskytujúceho vysoký štandard služieb
- vytvoriť podmienky pre vznik hierarchickej štruktúry rozvojových území mesta so zabezpečením ich vzájomných väzieb
- zohľadniť v riešení funkčnú i priestorovú diferenciáciu jednotlivých častí mesta
- zabezpečiť predpoklady pre rozvoj polyfunkčného územia v centre mesta
- pri návrhu využitia územia vychádzať z návrhu optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s prihliadnutím na krajinnoekologické, kultúrno-historické a socio-ekonomické podmienky (krajinnoekologický plán).
- prevádzky zaťažujúce okolie neprímeraným hlukom, exhalátmi, vysokými nárokmi na nákladnú dopravu lokalizovať mimo centra mesta a obytných území
- územie organizovať s dôrazom na minimalizáciu nárokov na dopravnú obsluhu s možnosťou maximálnej dostupnosti nemotorickými druhmi dopravy

9. OSOBITNÉ POŽIADAVKY NA OBNOVU, PRESTAVBU A ASANÁCIU MESTA

V návrhu rešpektovať podmienky ochrany kultúrneho a historického dedičstva. S dôrazom na ochranu území pamiatkovej zóny mesta Brezno, objektov zapísaných v ústrednom zozname pamiatkového fondu i archeologických lokalít nachádzajúcich sa na území mesta.

V návrhu ÚPN mesta Brezno uvažovať hlavne s prestavbou zanedbaných a neudržiavaných plôch. Asanácie navrhovať len v nevyhnutnom rozsahu, v dôsledku kolízie objektov s navrhovanými verejnoprospešnými stavbami. Obnovu, prestavbu a asanáciu v meste je možné definovať na základe koncepcie rozvojových potrieb formulovaných v statiiach zadania, na ktoré má zásadný vplyv, stav urbánnej štruktúry.

Požiadavky na riešenie

- vytvoriť podmienky pre zachovanie kultúrneho a historického dedičstva s dôrazom na ochranu území pamiatkovej zóny
- zabezpečiť predpoklady pre obnovu a prestavbu v súčasnosti nevhodne využívaných a nevyužívaných objektov a plôch s cieľom zvýšenia kvality mestského prostredia
- vytvoriť podmienky pre kvalitné napojenie územia na zariadenia technickej a dopravnej infraštruktúry
- počítat s obnovou bezprostredného okolia nehnuteľných pamiatok zapísaných ÚZPF s dôrazom na ich prezentáciu návštevníkom
- proces obnovy, prestavby a asanácie s cieľom dosiahnutia komplexného pretvorenia obytného prostredia realizovať na sídliskách mesta
- z hľadiska ozdravenia mestského organizmu uvažovať s prestavbou a asanáciou areálu Mostárne

10. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE ROZVOJA DOPRAVY A KONCEPCIE TECHNICKÉHO VYBAVENIA**10.1 Doprava**

Územné charakteristiky pre rozvoj dopravy vyplývajú najmä z ekonomických vzťahov a funkčných väzieb územných jednotiek (obcí) okresu Brezno, bilaterálnych vzťahov Banská Bystrica – Brezno, ako aj z polohy a významu mesta v sídelnej a krajinnej štruktúre VÚC a Slovenska. Ťažiskovým priestorom územia subregiónu/okresu a mesta Brezno budú aj v budúcnosti prechádzať nadradené komunikácie: železničná trať č.170 Zvolen – Brezno – Margecany a trať č. 173 Brezno – Tisovec – Jesenské a cesty I/66 – (R1) Zvolen – Banská Bystrica – Brezno – Telgárt – (I/67 Poprad), cesta I/72 Liptovský Hrádok – Čertovica – Podbrezová – Brezno – Tisovec a cesta II/529 (I/75)- Mýto pod Ďumbierom – Brezno – Čierny Balog – Hriňová. Dopravná infraštruktúra má pre riešené územie hospodársky, administratívny a rekreačný význam individuálnej a hromadnej osobnej dopravy v smeroch ZV Slovenska zdrojová a cieľová nákladná doprava vyvolaná významnými centrami s výrobnými areálmi lokalizovanými v mestách kraja: Banská Bystrica, Slovenská Ľupča, Podbrezová, Tisovec. V smere SJ naprieč pohorím Nízke Tatry a Poľana/Vepor tiež ZaC doprava hospodárska do susedných regiónov s centrami Liptovský Hrádok, Poprad, južne Detva, Poltár a Rimavská Sobota, ale najmä tranzitná rekreačná do stredísk v Nízkych a Vysokých Tatrách na severe a južne CHKO Poľana a NP Muránska planina. Kotlinový efekt vymedzený tokom rieky Hron a súbežne trasovanej železnice dáva výborné podmienky pre bývanie s potrebnou OV, ale aj deliacou bariérou pre nákladnú dopravu „za riekou“ bude najmä pre polohu žel. trate a už realizovanej preložky cesty – prietahu I/66 z ťažiska mesta deliť cenný priestor mesta na priemyselný a obytný, bez obmedzovania rozvoja týchto funkcií. Priestorové podmienky jestvujúcej miestnej komunikačnej siete dávajú predpoklad jej bezkolíznosti v medziach udržateľnosti. Priestorové podmienky obslužnej uličnej siete mesta sú primerané veľkosti mesta, ale v súlade s požiadavkou SSC sa navrhujú do nižších kategórií MK, aby vyhovovali pobytovej funkcii a redukovaniu mobility obyvateľov na nevyhnutné minimum.

Statická doprava

Parkovanie vozidiel je na území celého mesta v súčasných kapacitách a kvalite nevyhovujúce a zákonite sa najviac prejavuje v centrálnej mestskej zóne, kde je sústredená vybavenosť celomestského významu a taktiež pri areáloch a objektoch s veľkou zamestnanosťou a návštevnosťou.

Problematika odstavovania vozidiel sa prejavuje v obytných územiach s veľkou hustotou zástavby. V týchto zónach niet priestoru a pre výstavbu radových garáží, ako je tomu v starších častiach mesta. Východiskom je výstavba nadzemných a podzemných garáží, čo umožní uvoľniť vozidlami preplnené ulice a tým zlepšiť obytné prostredie.

Pre rozvoj cestnej dopravnej siete vo väzbe na mesto Brezno, sú rozhodujúce nasledovné dokumenty:

- Konceptia územného rozvoja Slovenskej republiky 2001 (KÚRS 2001) schválené uznesením vlády SR č. 1003/2001, záväzná časť vyhlásená nariadením vlády SR č. 528/2002 Z.z.,
- ÚPN VÚC Banskobystrického kraja – záväzná časť vyhlásená nariadením vlády SR č. 263/98 Z.z.,
- Zmeny a doplnky ÚPN VÚC Banskobystrický kraj

10.2 Dopravné podmienky rozvoja územia mesta

Kvalita dopravnej infraštruktúry regiónu, ale najmä mesta Brezno je daná charakteristikami dopravnými, územnými a environmentálnymi. Predmetom analýz dopravy v meste sú početné ZaD UPN a realizované investície, najmä 1.etapa preložky cesty I/66, transformácia vnútorných priestorov areálu Mostáreň Brezno výrobnoskladovacích a obchodných funkcií v čase a priestore mesta s významnými nárokmi na dopravu, podľa informácií mesta funkcie prevádzok výroby a obchodu.

Nové spoločenské pomery najviac ovplyvnili koncepciu na úseku dopravných zariadení. Systém nápočtov a centralizácie autoopravovní, servisov, autopredajní a čerpacích staníc pohonných hmôt do malého počtu veľkokapacitných objektov je prekonaný. V územnoplánovacej činnosti je potrebné dopravné zariadenia pre automobilovú dopravu usmerňovať z hľadiska územných zámerov, estetických požiadaviek v priestore, potreby ochrany životného prostredia a hygienických noriem.

Požiadavky na riešenie

Cestná doprava

- *dopravná situácia v meste - problematický prietah štátnej cesty I/66 centrálnou časťou sídla a jej križovanie so štátnymi cestami II/529 a II/530 (už cesta I/72) priamo v historickom jadre,*
- *zabezpečiť optimálne napojenie komunikačnej siete mesta na nadradený dopravný systém regiónu a štátu*
- *zabezpečiť dopravnú obsluhu všetkých oblastí mesta v súlade s ich funkciami*
- *spracovať návrh komunikačnej siete mesta na základe výpočtov dopravnej prognózy automobilovej dopravy.*
- *posúdiť kapacity navrhovanej komunikačnej siete mesta podľa platných STN.*
- *navrhnuť riešenie líniových a bodových závad s cieľom eliminovať úseky a uzly vykazujúce dopravné obmedzenia, či ohrozujúce bezpečnosť cestnej premávky.*

Statická doprava

- *stanoviť zásady riešenia problematiky odstavovania a parkovania vozidiel s nápočtom výhľadových nárokov podľa urbanistických obvodov*
- *v jestvujúcich obytných zónach navrhnuť riešenie odstavovania a parkovania vo forme hromadných garáží s kapacitou parkovacích plôch do 250 miest, s ohľadom na požiadavky ochrany životného prostredia*
- *prehodnotiť možnosť prestavby jestvujúcich radových garáží na kapacitne vyhovujúce viacpodlažné garáže, čím dôjde k efektívnemu využitiu plôch.*
- *V novonavrhovaných obytných zónach navrhnuť riešenie potreby odstavovacích a parkovacích plôch na vlastných pozemkoch s využitím podzemného parkingu v maximálnej miere*
- *Pre plochy vybavenosti navrhnuť také riešenie parkovania vozidiel zásadne na vlastných pozemkoch s využitím možnosti podzemného, resp. nadzemného parkovania*
- *V centrálnej časti mesta navrhnuť pokrytie deficitu potreby parkovacích plôch, s využitím inteligentného systému riešenia dopravy, vytipovať plochy pre vytvorenie verejných parkovísk a verejných parkovacích garáží s dôrazom na centrálnu mestskú zónu*

Mestská a prímestská autobusová doprava

- *riešiť umiestnenie autobusovej zastávky v centre mesta*
- *navrhnuť obsluhu územia hromadnou dopravou*

Cyklistická doprava

- navrhnuť cyklistické trasy v zastavanom území mesta, ktoré budú nadväzovať na nadradený systém cyklotrás a na cyklotrasy v krajine a minimalizovať kolízne body s automobilovou dopravou.
- V miestach intenzívnej automobilovej dopravy, kde je z hľadiska bezpečnosti nevhodné viesť cyklistickú dopravu v jednom koridore s automobilovou riešiť samostatné cestičky pre cyklistov.
- stanoviť základnú charakteristiku cyklistických trás.
- Rozvoj cyklistickej dopravy v meste orientovať na rozvoj cyklistických trás rekreačného a športového charakteru s ohľadom na danosti územia.
-

Pešia doprava

- navrhnuť hlavné pešie ťahy v súvislosti s novými dopravnými väzbami
- pešie trasy navrhovať s ohľadom na ich bezkolízne vedenie cez hlavné dopravné ťahy.
- veľká dochádzková vzdialenosť zo železničnej stanice
- doriešiť hlavné pešie prepojenie centra mesta s jednotlivými obytnými zónami formou chodníkov pozdĺž komunikácií resp. samostatnými pešími ťahmi
- v oblastiach s prevládajúcou funkciou pešieho pohybu doriešiť komplexnú dopravnú obsluhu územia vrátane zásobovacej dopravy a väzieb na okolité územie
- navrhnuť princípy odstránenia kolízií existujúcich a navrhovaných peších trás a cyklistických trás s inými druhmi dopravy – hlavne cestnou a železničnou

Železničná doprava

- rezervovať koridor pre modernizáciu trate č. 172 Banská Bystrica – Červená Skala
- navrhnuť preložku trate – koliduje s výstavbou vodnej nádrže

Letecká doprava

- v návrhu uvažovať s možnosťou modernizácie letiska Brezno – Krtičná
- rešpektovať ochranné pásma heliportu pre leteckú záchrannú službu nemocnice s poliklinikou Brezno

Dopravné zariadenia

- návrh dopravných zariadení usmerňovať v náväznosti na základný komunikačný systém mesta
- navrhnuť jednotnú koncepciu systému ako neoddeliteľnú súčasť dopravných koridorov v meste,
- uvažovať z alternatívnymi zdrojmi

10.2 Vodné hospodárstvo**10.2.1 Hydrotechnické stavby, ochrana vôd**

V katastrálnom území mesta Brezno nie je v súčasnosti vybudovaná žiadna vodná nádrž. Z dôvodu ochrany zastavaného územia v miestnej časti Mazorníkovo boli vybudované 2 poldre – suché nádrže na potoku Drábsko a potoku Chamarová (viď vyššie).

Známe zábery

Protipovodňové opatrenia ochrany mesta Brezno „Brezno, vodný tok Hron r.km 220,300 – r.km 227,750“ sú zahrnuté v Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron. Účelom je zabezpečenie ochrany intravilánu na prietok Q_{100} s bezpečnosťou 0,5 m, „Brezno – protipovodňové opatrenia na toku Mazorník“, úprava potoka v úseku r.km 0,145 – r.km 0,302 a vybudovanie poldra v r.km 1,351, „Brezno – protipovodňové opatrenia na toku Židlovo“, vybudovanie poldra v r.km 0,595,

„Brezno – protipovodňové opatrenia v povodí potoka Drábsko (Kabátovského potoka)“, úprava toku v r.km 1,182 – r.km 1,583,

Vodná nádrž Rohozná na Rohoznej, kategória „C“, max. hladina 535,000 m n. m.

Zapracovať a posúdiť navrhované protipovodňové opatrenia podľa spracovaných PD:

- Integrovaná preventívna protipovodňová ochrana mesta Brezno – vzorové vodné stavby (projektant Ing. F. Háber, Ing. M. Hríb, PhD., 12/2016)
- IPPO Brezno – terénne úpravy v mikropovodiach č.4 Lúčky a č.5 Hlboká (projektant Ing. F. Háber, Ing. M. Hríb, PhD., 05/2017)
- Protipovodňové opatrenia intravilánu Mesta Brezno – odvádzanie z povrchového odtoku Poľná ulica (spravovateľ Rovest s.r.o., 08/2016)

Chránená vodohospodárska oblasť

Do severnej časti katastrálneho územia mesta Brezno zasahuje územie významnej prirodzenej akumulácie vôd v SR – Chránená vodohospodárska oblasť Nízke Tatry – východná časť, ktorá bola vyhlásená Nariadením vlády SSR č. 13 / 87 Zb. V tejto CHVO sa nachádzajú zdroje pitnej vody, skupinového vodovodu Bystrá - Brezno (Tále - Bystrá, Trangoška).

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Do severnej časti katastrálneho územia mesta Brezno zasahujú ochranné pásma II. stupňa vodárenských zdrojov Trangoška a Mlynná.

V návrhu koncepcie využiť urbanistický potenciál pripravovanej vodnej nádrže Rohozna na lokalizáciu mestských funkcií a do územného plánu premietnuť potrebné vodohospodárske opatrenia.

Požiadavky na riešenie

- vytvoriť podmienky pre zvyšovanie protipovodňovej ochrany v zastavaných častiach a krajine ako i pre zamedzovanie ohrozovania zastavaných okrajov mestských častí stekajúcou vodou z vyššie položených poľnohospodársky využívaných plôch
- rešpektovať a zapracovať návrh vodnej nádrže Rohozná

10.2.2 Zásobovanie vodou

Z hľadiska zásobovania pitnou vodou mesto Brezno nie je sebestačné kryť potrebu pitnej vody zo zdrojov nachádzajúcich sa vo vlastnom katastrálnom území. Zabezpečenie potrebného množstva pitnej vody pre verejný vodovod mesta je riešené odberom vody z SKV Bystrá Brezno a VZ Trangoška. Vodovody sú v správe StVPS, a.s. OZ 01 Banská Bystrica. Súčasný stav zásobovania mesta Brezno pitnou vodou nespĺňa požiadavky všetkých odberateľov, čo sa týka množstva a kvality pitnej vody. Problémom je absencia vodovodu pre III. tlakové pásmo v m. č. Vrchdolinka. Nízke výdatnosti miestnych drobných podzemných zdrojov pitnej vody nezabezpečujú komfortné zásobovanie pitnou vodou.

Požiadavky na riešenie

- zabezpečiť podmienky pre zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou pre celé územie mesta
- existujúci zásobovací rozsah vodárenského systému mesta Brezno a jeho mestských častí limituje rozvoj územia mimo jeho dosahu,
- rekonštrukcia nevyhovujúcich vodovodných potrubí (materiál, vek, profily menšie ako DN 100),
- rešpektovanie ochranných pásiem zdrojov pitnej vody,
- rešpektovanie pásma ochrany verejných vodovodov ,
- zohľadnenie projekčne pripravených stavieb (vodovod Vrchdolinka),
- zohľadnenie v súčasnosti neznámych rezortných zámerov.

10.2.3 Odkanalizovanie

V súčasnosti sú odpadové vody odvádzané verejnou jednotnou kanalizačnou sieťou mesta Brezno odvádzajúcou odpadové vody z domácností, občianskej vybavenosti, priemyslových a poľnohospodárskych závodov ako aj zrážkové vody zo spevnených plôch a balastné vody do M BIO ČOV Brezno. V súčasnosti sú na území mesta v prevádzke 2 kanalizačné komplexy s ČOV :

- jednotná verejná kanalizácia mesta Brezno s M BIO ČOV Brezno v správe StVPS, a. s. OZ 01 Banská Bystrica,
- splašková kanalizácia Podkoreňová s ČOV Podkoreňová v správe MsÚ Brezno.

Verejnou jednotnou kanalizačnou sieťou mesta Brezno sú odvádzané odpadové vody z domácností, občianskej vybavenosti a čiastočne priemyslových závodov ako aj zrážkové vody zo spevnených plôch a balastné vody na M BIO ČOV Brezno. Recipientom vyčistených odpadových vôd je rieka Hron. Na stokovej sieti je vybudovaných 7 odľahčovacích komôr a 2 čerpacie stanice (Predné Halny a Potočná).

Na pravom brehu Hrona, z centrálnej časti mesta odvádzajú odpadové vody sústavy zberačov A, D, E, F. Na ľavom brehu Hrona je odkanalizovaná :

- zberačom B časť Mazorníkova (Vrbová ulica, športový areál) a areál Mostárne Brezno, kanalizácia nie je v správe StVPS, a. s. OZ 01 Banská Bystrica,
- zberačom C zostávajúca časť Mazorníkova,
- zberačom H zástavba v lokalite Brezenec a Kieпка, kanalizácia na ulici Kieпка nie je v správe StVPS, a. s. OZ 01 Banská Bystrica.

Požiadavky na riešenie

- zabezpečiť podmienky pre odkanalizovanie splaškových odpadových vôd z celého územia mesta vrátane nových rozvojových plôch
- rešpektovanie verejnej jednotnej kanalizácie v meste a jej rozširovanie iba formou splaškovej kanalizácie,
- rekonštrukcie nevyhovujúcich stôk podľa podkladov správcov verejného vodovodu a verejnej kanalizácie,
- rešpektovanie pásma ochrany verejných kanalizácií,
- zohľadnenie pripravovaných stavieb súvisiacich s rozšírením verejnej kanalizácie mesta do m. č. Predné Halny, Zadné Halny a Bujakovo,
- zohľadnenie v súčasnosti neznámych rezortných zámerov.

10.3 Zásobovanie energiami

10.3.1 Zásobovanie plynom

Na území okresu Brezno je v prevádzke sústava diaľkových vysokotlakových plynovodov, ktoré slúžia na tranzitnú dopravu plynu ako aj na plynifikáciu mesta Brezna a ďalších obcí v okrese. Územím okresu (mimo katastrálneho územia Brezna) vedú vysokotlakové plynovody Valaská - Banská Bystrica a Bacúch - Pohorelá.

Cez kataster Brezna vedú tieto plynovody:

Diaľkový prepojovací plynovod VTL DN 500 PN / 6,4 MPa ochranné pásmo 2x8 m, bezpečnostné pásmo 2x150 m, má tranzitný charakter (trasa Rimavská Sobota - Liptovský Hrádok) a prebieha severo - južným smerom cez sektory II. a III. na východe katastrálneho územia,

Plynovod VTL DN 500 PN 4,0/2,5 MPa, ochranné pásmo 2x8 m, bezpečnostné pásmo 2x50 m má prepojovací charakter (trasa Michalová - Valaská) prebieha cez sektory I. a II. kat. územia a križuje urbanistické okresy č. 9 a 11,

Plynovod VTL DN 200 PN 2,5 MPa ochranné pásmo 2x4 m bezpečnostné pásmo 2x20 m má zásobovací charakter (trasa Valaská - Brezno) vchádza do územia cez sektor IV. do urb. okrsku č. 5, kde končí,

VTL prípojky určené na plošnú resp. bodovú plynofikáciu do okr. č. 5, 8, 10 a 11 majú ochranné pásmo 2 x 4m a bezpečnostné pásmo 2x20 m. Regulačné stanice plynu majú ochranné pásmo 8 m. Dopravovaným médiom je zemný plyn naftový s výhrevnosťou 33,5MJ m⁻³.

Plynofikácia mesta Brezno

V meste Brezno sú v prevádzke dva plynárenské okrsky. Plynárenský okrsk I. zahŕňa urbanistické okrsky č. 1a, 1b, 2, 3, 4, 5 a 11 a je zásobovaný plynom z dvoch protiľahlo umiestnených regulačných staníc (RS). Prvá RS VTL/STL Q 5000 je umiestnená na západnom okraji mesta v okrsku č.5, druhá RS VTL/STL Q 3000 je umiestnená v okrsku č.11 na juhovýchode mesta. Obidve RS sú prepojené hlavným plynovodom a vytvárajú jednotnú distribučnú sieť.

Plynárenský okrsk II. zahŕňa urbanistické okrsky č. 7, 8, 9 a 10 a je zásobovaný plynom z RS VTL/STL Q 5000 umiestnenej v južnej časti okr. č. 8.

Požiadavky na riešenie a rozvojové ciele :

- optimalizovať územné vedenie trás potrubných vedení zemného plynu a navrhovanie plynárenských zariadení v súlade s rozvojom plynárenského priemyslu
- uvažovať s modernizáciou, rekonštrukciou rozvodov plynu a plynárenských zariadení a využiť ich na zvýšenie prenosových kapacít pre zásobovanie plynom v navrhovaných rozvojových plochách
- rozvoj plynofikácie jednotlivých ÚO je potrebné riešiť a zabezpečovať komplexne s rozvojom teplofikácie, elektrofikácie a využívaním obnoviteľných zdrojov palív a energie.
- V ÚPN navrhujeme prepojiť obidva plynárenské okrsky a vytvoriť jednotný plynofikačný obvod mesta, ktorý umožní dodávku plynu z troch protiľahle - hviezdicovo umiestnených RS do jednotnej STL distribučnej siete. Výhodou takéhoto riešenia sú lepšie podmienky pre prúdenie plynu a menšie úbytky tlaku v distribučnej sieti, zlepší sa prevádzková bezpečnosť pri záskokoch a otvorí sa možnosť využiť rezervu výkonu regulačných staníc v prospech dodávky plynu pre ďalších odberateľov a do nových priestorov.
- V územnom pláne navrhujeme plynofikovať okrsk č. 6 Priemyselná zóna I. z jednotného plynofikačného obvodu, ako aj dobudovať plynovodnú distribučnú sieť na celom urbanizovanom území, najmä v okr. č. 1a, 7, 9 a 11.
- Územne oddelené okrsky č. 13 Zadné Halny, č. 14 Bujakovo a č. 15 Rohozná nie je možné zásobovať plynom z plynárenskej sústavy mesta. Samostatná plynofikácia týchto priestorov je technicky zložitá a finančne mimoriadne náročná a preto SPP a mesto nedoporučuje ich plošnú plynofikáciu.
- Pripravovanú plynofikáciu okrskov č. 6 a 12 realizovať napojením na hlavný plynovod, dobudovanie plynárenskej distribučnej siete v ostatných okrskoch možno realizovať podľa miestnych podmienok aj z vedľajších plynovodov. Konfigurácia plynárenskej siete je v priestoroch sústredenej zástavby zokruhovaná, v priestoroch voľnejšej zástavby má paprškový charakter.

10.3.2 Zásobovanie teplom

Mesto Brezno leží v oblasti výpočtových teplôt vonkajšieho vzduchu - 18°C bez intenzívnych vetrov. Vykurovacie obdobie trvá 248 dní, priemerná vonkajšia teplota vzduchu vo vykurovacom období je + 2,8°C. Veľké priemyselné závody, prevádzky a výrobo-technické zariadenia sú zásobované teplom z ústredných zdrojov tepla, z ktorých najväčšie sú v Mostárni (nová výhrevňa 34,9 MW, stará výhrevňa 21,8 MW) a v nemocnici (15,4 MW).

V hromadnej bytovej výstavbe má dominantné postavenie polycentrické zásobovanie teplom zo 6 okrskových kotolní (na sídliskách Západ, Stred a Mazorníkovo) s inštalovaným výkonom v rozpätí 6,3 -11,2 MW. Polycentrickým spôsobom je vykurovaných temer 4 700 bytov v bytových domoch.

Decentralizované zásobovanie teplom z domových kotolní s výkonom 0,5 -3,0 MW sa uplatňuje v rozmanitých viacpodlažných objektoch mimo dosahu polycentrického zásobovania teplom najmä

v centrálnej a východnej časti mesta. Spolu približne 25 domových kotolní vykuruje rôzne objekty, ktoré slúžia výrobe, administratíve, školám, ale aj na bývanie pre takmer 800 bytov.

Individuálne vykurovanie z drobných domových kotolní (výkon do 50 kW) sa týka všetkých priestorov nízkopodlažnej zástavby rodinných domov v celom meste (asi 1000 bytov). Niekoľko sto bytov má lokálne kúrenie pecami na tuhé palivo.

Komplexná problematika zásobovania teplom

Jestvujúci spôsob zásobovania teplom v jednotlivých okrskoch doporučujeme zachovať. Z hľadiska ďalšieho rozvoja bude potrebné racionalizovať vykurovacie systémy, venovať pozornosť ekologickým problémom vykurovacích systémov ako aj realizovať technickú úpravu a zateplenie obvodového muriva.

Pre navrhovanú rekonštrukciu a nadstavbu bytových domov je najvhodnejšie využiť jestvujúce zdroje tepla - okrskové kotolne.

Pre novú viacpodlažnú zástavbu sa javí vhodným decentralizované zásobovanie teplom z nových domových kotolní. Decentralizované zásobovanie teplom má potrebnú flexibilitu a je vhodné pre objekty, ktoré rekonštrukciou zmenia nielen funkciu ale aj potrebu tepla.

Individuálne vykurovanie z drobných domových kotolní doporučujeme pre lokality RD. Pokiaľ je k dispozícii zemný plyn, sú tieto zdroje tepla komfortné a hygienicky nezávadné.

Lokálne kúrenie je vhodné pre núdzové, sociálne bývanie.

Ekologické hodnotenie vykurovania je závislé od použitého paliva. Z tohto hľadiska je dôležitá plynofikácia priemyselnej zóny, ale aj ďalšieho územia mesta kde sa používajú ekologicky nevhodné palivá (okr. č. 1 - 12). Osobitné postavenie majú územne oddelené okrsky (okr.č. 13-15) v ktorých by hlavným nositeľom tepelnej energie mala byť elektrina.

Vzhľadom na navrhovanú novú výstavbu, rekonštrukcie bytového fondu a asanácie v rámci realizácie územného plánu Brezna dosiahne podiel ústredne vykurovaných bytov 95 % v podstate na báze zemného plynu. Ostatných cca 5 % bytov bude mať lokálne vykurovanie. Komfort pri exploatacii a ekologický odpad lokálneho vykurovania závisí od použitého paliva či energie.

Požiadavky na riešenie a rozvojové ciele :

- vytvoriť podmienky pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie pred fosílnymi palivami za predpokladu splnenia kritérií energetickej a ekonomickej efektívnosti, kritérií ochrany životného prostredia, ale najmä kritéria ročných nákladov na vykurovanie pre konečného spotrebiteľa. Využiť geotermálnu energiu ako možný zdroj energie pre objekty rekreácie a cestovného ruchu
- pri výstavbe všetkých nových zdrojov tepla na území mesta dodržať požiadavky neohrozenia verejných záujmov a pri zdrojoch tepla s inštalovaným výkonom nad 100 kW preukázať dodržanie emisných limitov.
- Jestvujúci spôsob zásobovania teplom v jednotlivých okrskoch doporučujeme zachovať. Z hľadiska ďalšieho rozvoja bude potrebné racionalizovať vykurovacie systémy, venovať pozornosť ekologickým problémom vykurovacích systémov ako aj realizovať technickú úpravu a zateplenie obvodového muriva.
- Pre navrhovanú rekonštrukciu a nadstavbu bytových domov je najvhodnejšie využiť jestvujúce zdroje tepla - okrskové kotolne.
- Pre novú viacpodlažnú zástavbu sa javí vhodným decentralizované zásobovanie teplom z nových domových kotolní. Decentralizované zásobovanie teplom má potrebnú flexibilitu a je vhodné pre objekty, ktoré rekonštrukciou zmenia nielen funkciu ale aj potrebu tepla.
- Individuálne vykurovanie z drobných domových kotolní doporučujeme pre lokality RD. Pokiaľ je k dispozícii zemný plyn, sú tieto zdroje tepla komfortné a hygienicky nezávadné.
- Ekologické hodnotenie vykurovania je závislé od použitého paliva. Z tohto hľadiska je dôležitá plynofikácia priemyselnej zóny, ale aj ďalšieho územia mesta kde sa používajú ekologicky nevhodné palivá (okr. č. 1 - 12). Osobitné postavenie majú územne oddelené okrsky (okr.č. 13-15) v ktorých by hlavným nositeľom tepelnej energie mala byť elektrina.

- *Vzhľadom na budúcu novú výstavbu, rekonštrukcie bytového fondu a asanácie v rámci realizácie územného plánu Brezna dosiahne podiel ústredne vykurovaných bytov 95 % v podstate na báze zemného plynu. Ostatných cca 5 % bytov bude mať lokálne vykurovanie. Komfort pri eksploatacii a ekologický odpad lokálneho vykurovania závisí od použitého paliva či energie.*

10.3.3 Zásobovanie elektrickou energiou

Bytový fond (RD a BD) a objekty občianskej a technickej vybavenosti v meste Brezno sú zásobované elektrickou energiou z murovaných a stožiarových transformátorových staníc. V okrskoch 1a – centrum, 1b – Brezenec, 4 – sídlisko Západa Stred slúžia pre zásobovanie elektrickou energiou murované transformátorové stanice 6/0,4 kV, ktoré sú napájané slučkováním 10 kV káblovým napájačmi č. 609, 610, 611 a 612 z prevodovej transformátorovej stanice 22/0,6 kV. Okrsok 8 - Sídlisko Mazorníkovo je elektrickou energiou zásobované z murovaných transformátorových staníc 22/0,4 kV slučkováním zo spínacej stanice 22 kV, ktorá je napájaná 22 kV vzdušnými linkami č. 401, 402 z prevodovej transformátorovej stanice 110/22 kV Mostáreň Brezno. Ostatné okrsky sú elektrickou energiou zásobované v prevažnej miere zo stožiarových transformátorových staníc 22/0,4 kV, ktoré sú napájané 22 kV vzdušnými prípojkami z 22 kV vzdušných liniek, vyúsťujúcich z prevodovej transformátorovej stanice 22/0,4 kV Mostáreň Brezno.

Označenie, prevod a výkon jestvujúcich transformátorových staníc, ich prípadné prebudovanie a budovanie navrhovaných transformátorových staníc udáva nasledovná tabuľka:

Požiadavky na riešenie a rozvojové ciele :

- *na základe stanovenej urbanistickej koncepcie rozvoja obytnej, výrobnjej a rekreačnej funkcie sídla určiť bilancie potreby elektrickej energie pre jednotlivé lokality,*
- *v nadväznosti na tieto bilancie odberu sa navrhnuť potrebné úpravy na rozvodnej sieti a sieti trafostaníc*
- *riešiť distribučné rozvody VN, NN a verejné osvetlenie umiestnením do zeme, v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 532/2002 Z.z. územnotechnické požiadavky na výstavbu, §4. Umiestnenie stavby, ods.(5),*
- *rešpektovať ochranné pásma elektrizačnej sústavy stanovené v Zákone č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov,*
- *vytvoriť podmienky pre rozvoj zariadení na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov*

10.4 Telekomunikácie a pošta

HOST Brezno spadá do primárnej oblasti Banská Bystrica. Mesto Brezno tvorí samostatný uzlový telefónny obvod (UTO), ktorý spadá do tranzitného telefónneho obvodu (TTO) Banská Bystrica. Do UTO Brezno spadajú miestne telefónne obvody (MTO) :

LD-BREZ, RU-Čiern, RU-Lom N, RU-Micha, RU-Pohro, RU-Mýto, RU-POHOR, RU-PODBR, RU-Valas, RU-ŠUMIA, RU-Telga.

Riešeným územím prechádzajú káble pre DOK, DON a OOK prostredníctvom koncentrátorov, ktoré sú v správe Slovak Telecom a.s., Bratislava a miestne telekomunikačné káble, správcami ktorých sú okrem ST a.s. aj ďalší mobilný operátori.

Prechod k štruktúre digitálnej telekomunikačnej siete znamená zníženie počtu hierarchických úrovní spojovacích prvkov na dve /úroveň tranzitných ústrední, úroveň radiacích ústrední/.

Riadiace ústredne /HOST/ sa len výnimočne budujú mimo sídlo PC. Vzdialené účastnícke stupne, ktoré sú nasadzované v súčasnosti v sieti, nemajú samostatnú funkciu spojovania, čo vyvoláva zvýšenú potrebu prenosových kapacít v 3. vrstve transportnej siete /HOST – RSU/DLU/. Snaha eliminovať možné dopady na prevádzku pri výpadkoch prenosových prostriedkov má za následok podstatné zvýšenie nárokov na spoľahlivosť a zabezpečenie sieťového napojenia vyššie menovaných spojovacích prvkov. To viedlo

k rozhodnutiu využívať optické káble a SDH technológiu aj v tejto najnižšej úrovni siete. Tým sa okrem iného vytvoria predpoklady pre splnenie strategických cieľov ST /optika bližšie k zákazníkovi, vyššia kvalita a sortiment služieb, vytvorenie predpokladov pre poskytovanie multimediálnych služieb /.

Zabezpečenie poštových služieb

Realizátorom poštových služieb na území mesta je Slovenská pošta, a.s.

Súčasný rozmiestnenie pôšt na území mesta, ako aj priestorové podmienky jednotlivých zariadení, sú podľa Slovenskej pošty a.s., dostatočné na kvalitné poskytovanie služieb obyvateľstvu.

Rozvojové zámery Slovenskej pošty nie sú podľa poznatkov spracovateľa prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta spojené s územnými nárokmi, zameriavajú sa skôr na skvalitnenie služieb budovaním informačného systému a automatizáciou práce.

Požiadavky na riešenie a rozvojové ciele :

- vytvoriť podmienky pre zvyšovanie kvalitatívnej aj kvantitatívnej úrovne telekomunikačných služieb.
- zabezpečiť predpoklady pre postupný presun ťažiska telekomunikačných služieb z hlasových na dátové služby.
- vytvoriť podmienky pre rozširovanie a skvalitnenie služieb mobilných telekomunikačných sietí.
- Namiesto tradičnej hviezdicovej alebo stromovej siete sa viac uplatní kruhová topológia. Tým sa zabezpečí vyššia spoľahlivosť pripojenia vzdialených jednotiek ku svojim „materským“ riadiacim ústredniam.
- Rozšíriť resp. dobudovať telekomunikačnú sieť v okr.1a, 1b, okr.9 lok. Rovne, okr.10 lok. Hlboká,
- Vybudovať novú telekomunikačnú sieť v okr. 2 lok. Pálenica, okr.3 lok. Rúry, okr.4, okr.5 lok. Banisko, okr.7 lok. Potočná ul, okr.8 lok. Mazorník II. III.,
- Vybudovať novú telekomunikačnú sieť v okr.11 lok. Pieskovňa, Bránica – napojenie zo spojky /vypichnutím optického vlákna na káblí OOK-Brezno-Hnúšťa /, z koncentrátora v administratívnej budove družstva,
- Vybudovať novú telekomunikačnú sieť v okr.14 lok. Pod Hariaňovou. Územie napojiť optickým vláknom zo spojky na káblí OOK B.Bystrica-L.Hrádok cez koncentrátor,
- Vybudovať novú telekomunikačnú sieť v okr.15 lok. Kriváň . Územie napojiť optickým vláknom zo spojky na káblí OOK Brezno-Hnúšťa cez koncentrátor,
- Územie je dostatočne pokryté v okr.6, 12, 13.

11. POŽIADAVKY NA OCHRANU PRÍRODY A TVORBU KRAJINY, KULTÚRNEHO DEDIČSTVA, NA OCHRANU PRÍRODNÝCH ZDROJOV, LOŽÍSK NERASTOV A VŠETKÝCH ĎALŠÍCH CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ A ICH OCHRANNÝCH PÁSIEM, VRÁTANE POŽIADAVIEK NA ZABEZPEČENIE EKOLOGICKEJ STABILITY

11.1 Ochrana prírody a tvorba krajiny

Cieľom riešenia ÚPN je pomocou územnoplánovacích prostriedkov pomôcť k zabezpečeniu zachovania rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine a vytváranie podmienok pre trvalo udržateľný život v súlade so zákonom číslo 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý definuje ochranu prírody ako predchádzanie a obmedzovanie zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú alebo ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znižujú jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov.

Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny vyplývajú zo:

- Zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších noviel a jeho vykonávacích predpisov
- Zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

- Program starostlivosti o Národný park Nízke Tatry
- Návštevného poriadku Národného parku Nízke Tatry

Požiadavky na riešenie:

- v územnom pláne premietnuť a rešpektovať vymedzené hranice chránených území prírody
- v územnom pláne zohľadniť požiadavky tvorby územného systému ekologickej stability regionálnej úrovne v zmysle ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení neskorších zmien a doplnkov, rešpektovať vymedzené biocentrá a biokoridory ako ekologicky významné krajinné segmenty
- v územnom pláne zohľadniť požiadavky tvorby územného systému ekologickej stability miestnej úrovne v zmysle Krajinnoekologického plánu spracovaného v rámci prieskumov a rozborov ÚPN
- všetky aktivity spojené s rozvojom mesta riešiť v súlade s podmienkami orgánov ochrany prírody a krajiny platnej legislatívy

11.1.1 Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je v zákone č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny definovaný ako taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny alebo miestny zoznam.

Zákon č. 543/2002 Z.z. zaradil medzi osobitne chránené územia Chránený krajinný prvok ako významný krajinný prvok, ktorý plní funkciu biocentra, biokoridoru alebo interakčného prvku najmä miestneho a regionálneho významu. Týmto poskytuje možnosť legislatívnej ochrany krajinných prvkov zaradených do ekologickej siete.

Okrem vymedzenia kostry ekologickej stability je súčasťou ÚSES aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využitie krajiny a jej potenciálu. Realizácia ÚSES v praxi je nevyhnutná z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja.

Požiadavky na riešenie:

- podporiť územnú ochranu vymedzených prvkov ÚSES, a tým zvýšiť ich zabezpečenie voči prípadným negatívnym zásahom
- v návrhu územného rozvoja mesta Brezno, rešpektovať kostru územného systému ekologickej stability (ÚSES), uvedenú v R-ÚSES okresu Brezno
- vodné toky v rámci zastavaného územia neodvádzať krytým profilom, ale ich zapojiť spolu s okolitou vegetáciou na formovanie oddychových zón a pod.
- zachovať, resp. obnoviť a upraviť, ako aj legislatívne podporiť významnú sídelnú vegetáciu. Okrem toho riešiť adekvátne zastúpenie zelene v sídle, resp. jej plošné rozšírenie.
- stanoviť regulatívy novonavrhovaných činností v závislosti od lokalizácie chránených území, prvkov ÚSES a pod.
- prvky ÚSES v zastavanom území – biocentrá a biokoridory budovať ako súčasť mestských priestorov. V priestoroch biokoridorov by mali vznikať tzv. prietočné urbánne štruktúry, osou ktorých budú vodné toky s optimálne zachovaným prírodným charakterom.

11.2 Kultúrne dedičstvo

Archeologický nález z doby bronzovej (1200-700 pred n. l.) nájdený v meste Brezno potvrdil existenciu obchodných ciest vedúcich pozdĺž rieky Hron a priesmykmi v príľahlých pohoriach už v dobe prehistorickej, neboli tu však zistené stopy po slovanskom osídlení.

Územie, na ktorom mesto Brezno neskôr vzniklo, zostalo až do konca 12. storočia mimo hospodárskeho i politického záujmu uhorských panovníkov. Horehronie bolo súčasťou Zvolenského komitátu (hradného

panstva), ktorý sa na prelome 13. a 14. storočia pretvoril na Zvolenskú stolicu, ktorej nasledovníkom od roku 1867 bola Zvolenská župa. Administratívny vývoj Brezna, pokiaľ ide o príslušnosť k hierarchicky vyšším územným celkom, bol až do začiatku 20. storočia pomerne stabilný.

Prvá písomná zmienka o meste Brezno je z roku 1265. V listine panovníka Bela IV. sa objavuje zmienka o Berezune (resp. Berchune), čo viacerí regionálni historici považovali za pomenovanie už existujúcej osady – predchodcu Brezna. Neskoršiemu konštituovaniu Brezna ako slobodného mesta predchádzali okolnosti spôsobené ničivým pádom Tatárov v roku 1241 do Uhorska a s tým súvisiaci rastúci dopyt po drahých kovoch. Panovníci, ako vlastníci prednostných práv na ťažbu zlata, striebra a medi, videli v rozvíjajúcej sa ťažbe nový zdroj príjmov pre štátnu pokladnicu. Pozývaním zahraničných, najmä skúsených a solventných nemeckých ťažiarov do hornatých oblastí severného Uhorska dali podnet k rozvoju banského podnikania. Banícka kolonizácia tak postupovala v 13. storočí proti prúdu Hrona a mala za následok zakladanie nových osád – Banskej Bystrice, Ľubietovej a Brezna. V 16.-19. storočí

sa v Brezne rozvinula remeselnícka činnosť organizovaná v cechoch a spolu s vyspelým poľnohospodárstvom bola v tomto období hlavným zdrojom obživy miestnych obyvateľov. V roku 1650, za panovania Ferdinanda III. Habsburského, vstúpilo Brezno do spoločnosti slobodných kráľovských miest. Po 1. svetovej vojne sa stalo sídlom okresu. Mestské privilégia udelil Breznu v roku 1380 Ľudovít I. (Veľký) Anjou, ktorý bol v tom období uhorským kráľom. Erb mesta Brezna obsahuje preto podobné symboly ako erb panovníckeho rodu Anjouovcov. Nad štítom s ľaliami a pruhmi je postavený obrnený a mečom ozbrojený rytier s nápadnými čiernymi fúzami a bradou, prilbu má zdobenú pštrosími perami. V miestnej mytológii sa s ním spája legenda o záchrane Brezna pred Turkami.

Pri riešení koncepcie územného rozvoja mesta Brezno chápať ochranu a rozvoj kultúrneho dedičstva nielen z hľadiska ochrany pamiatok, ale aj v širšom zábere z hľadiska celkového kultúrno-historicko-spoločenského odkazu v rozsahu celého vývoja osídlenia, jeho charakteristických znakov a zachovania identity prostredia. Kultúrne dedičstvo rešpektovať a ochraňovať predovšetkým prostredníctvom ochrany pamiatok, pričom hlavnými predmetmi tejto ochrany musia byť územia pamiatkovej zóny Brezno. Potrebné je klásť dôraz na ochranu pôdorysného usporiadania území pamiatkovej zóny, historickú siluetu tvorenú výraznými dominantami sakrálnych a verejných stavieb, umelecko-historické a architektonické hodnoty pamiatkových objektov zapísaných v ÚZPF a navrhovaných na zápis, významné plochy zelene vhodne dotvárajúce historické prostredie pamiatkovej zóny a pamiatkových súborov. Na území pamiatkovej zóny rešpektovať „Podmienky pre starostlivosť, riadenie územného rozvoja a zachovanie a využitie kultúrnych hodnôt pamiatkovej zóny“.

Požiadavky na riešenie

- V priebehu spracovania konceptu ÚPN mesta Brezno overiť a aplikovať zásady ochrany pamiatkového územia – PZ Brezno, v zmysle zákona č. 49/2002 Z.z.
- Stanoviť primerané funkčné využitie územia rešpektujúce hodnoty územia a pamiatok nachádzajúcich sa na tomto území
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj územia pri súčasnom rešpektovaní jednotlivých častí pamiatkovej zóny, zabezpečení ochrany objektov zapísaných v ÚZPF ako i evidovaných archeologických lokalít.
- zabezpečiť podmienky pre zachovanie území dokladujúci historický vývoj prostredia a vytvárajúcich jeho charakteristický výraz
- rešpektovať historicky utváranú kultúrnu krajinu, s typickým charakterom osídlenia pri súčasnom vytvorení predpokladov pre rozvoj mesta
- pri návrhu podľa možnosti rešpektovať aj dobré miestne architektúry, dotvárajúce identitu mesta
- stanoviť regulatívy reklamných stavieb a reklamných zariadení objektov PZ Brezno
- rešpektovať siluetu, panorámu územia, obraz sídla v krajine, konfiguráciu terénu, hodnotné pohľadové uhly v rámci krajiny ale aj v interiéri sídla.

11.3 Ochrana prírodných zdrojov, ložísk nerastov a všetkých ďalších chránených území a ich ochranných pásiem**Ťažobný priemysel**

V katastri mesta Brezno sa nachádzajú v súčasnosti bezvýznamné ložiská železnej rudy (Ďumbierske Nízke Tatry) a hnedého uhlia.

Prevádzky ťažby:

- Štrkopiesky - ložisko Brezenec, prevádzka Pieskovňa patrí poľnohospodárskemu družstvu Ďumbier, ťažba 16 tis. m³/rok,
- Piesky - Mazorník, pieskovňa, ťažba 87 tis.m³/rok, plán ťažby - do vyťaženia (1989),
- Tehliarska hlina - v časti Prievary je ložisko tehliarkej hlíny, s predpokladaným využitím do 10 rokov,
- Stavebný kameň - ložisko Pred Rohozná, v správe RD Brezno s ťažbou 10 tis. m³/rok, plán ťažby - do vyťaženia.

V návrhu územného rozvoja mesta Brezno a jeho širšieho okolia rešpektovať všetky vyhlásené a navrhované chránené územia prírody, iné biologicky a esteticky významné územia, ako aj bioticky významné územia vymedzené v dokumente krajinnoekologického plánu.

V záujme ochrany prírodných zdrojov je nevyhnutné rešpektovať zákonné podmienky využívania ložísk nevyhradených nerastov.

Požiadavky na riešenie

- v riešení ÚPN mesta rešpektovať ložisko nerastných surovín
- v riešení ÚPN-O rešpektovať chránené územia a ich ochranné pásma

12. POŽIADAVKY Z HĽADISKA OCHRANY TRÁS NADRADENÝCH SYSTÉMOV DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA**Cestná doprava**

Na úrovni ÚPN VÚC BBK bude aj v budúcnosti rozvoj mesta Brezno výrazne ovplyvňovať na západe kontaktná poloha rýchlostnej cesty R1 (Zvolen/Banská Bystrica), zo severu diaľnica D1 (Liptovský Hrádok, I/72), ale priamo hlavná komunikačná os Horehronia - cesta I/66:

Cesta I/66 ako ťažisková dopravná os Z-V Stredoslovenskej oblasti, nadväzujúca na ťah R1 z Bratislavy cez Trnavu – Nitru – Zvolen – Banskú Bystricu a cez Brezno ako stredný cestný ťah Horehroním na Červenú Skalu, výhľadovo po ceste I/67 smer sever Telgárt-Vernár-Poprad a východ – po ceste II/535-546 cez Gelnicu – Margecany - Košice. Aj v ďalších návrhových obdobiach bude plniť funkciu nadregionálnej cestnej dopravnej tepny s priamou obsluhou obcí, ležiacich po oboch stranách koridoru (sever/juh) priľahlých urbanizovaných priestorov regiónu. Výhľadovo v zmysle ÚPN VÚC Banskobystrický kraj je komunikácia I/66 v úseku Banská Bystrica - Brezno navrhnutá na rekonštrukciu v kategórii C 22,5/80, v úseku Brezno - hranica okresu je navrhnutá na rekonštrukciu v kategórii C 9,5/80, s „veľkým obchvatom“ na južnom okraji intravilánu Brezna po – UO13 Zadné Halny.

Cesta I/72 má z regionálneho hľadiska dôležitú funkciu spojnice medzi cestou I/66 a diaľnicou D1 s prevládajúcou rekreačno-hospodárskeho významu. V zmysle návrhu ÚPN VÚC Banskobystrický kraj dôležitou zmenou v komunikačnej sieti v riešenom území je návrh cestu I/72 presmerovať do úseku cesta I/66 Brezno – Zadné Halny s vyústením nad Mýtom pod Ďumbierom s napojením na terajšiu trasu a súčasne ju rekonštruovať na kategóriu C 9,5/80. Južná vetva cesty I/72 (pôvodná cesta II/530) – Brezno – Tisovec – Hnúšťa – 531 – Rimavská Sobota výhľadovo splní komunikačné väzby na R1 do Košíc.

Cesta II/529 má zámer prepojenia Horehronia od Brezna – Čierny Balog – Hriňová – Kriváň – I/50 – na rýchlostný „južný cestný ťah“ R1 – Lučenec – Maďarsko.

Železničná doprava

Potenciálom rozvoja priestoru – regiónu Brezno/Horehronie sú železničné trate:

- **trať č. 170** Zvolen – Brezno – Červená Skala – Margecany, kde sa napája na I. železničný ťah Žilina – Košice č.120 a s priamymi väzbami na trať č. 150 Nové Zámky – Šurany – Levice – Kozárovce – Zvolen;
- **trať 173** – Brezno – Tisovec – Rimavská Sobota – Jesenské, pripája región Brezno na južný žel. ťah č.160 do Košíc.

Železničná trať č. 170 je z hľadiska výhľadu navrhnutá na rekonštrukciu pre návrhovú rýchlosť 140 km/h so zdvojkolajnením a elektrifikáciou v I. etape po Brezno, výhľadovo až po Margecany. V zmysle ÚPN VÚC Banskobystrický región sa navrhuje v hromadnej preprave osôb rozvoj rýchleho železničného prepojenia Zvolen - Banská Bystrica - Brezno.

Poznámka: podľa vyjadrení ŽSR sú zariadenia v správe ŽSR dlhodobo stabilizované, výhľadovo sa uvažuje postupná elektrifikácia, všetky kríženia sa požadujú riešiť mimoúrovňové, nové zámery riešiť bezkolízne bez nárokov na dodatočné odhlučnenie zo strany ŽSR.

Letecká doprava

Podľa ÚPN-O Brezno je v riešenom území jedno agroletisko v časti UO15 Rohozná. S ohľadom na zámer využívania tohto letiska pre malé dopravné lietadlá - osobná preprava, bude potrebné dobudovať: vzletové a pristávacie plochy, odbavovacie priestory, čakárne. V riešenom území bude potrebné rešpektovať ochranné pásma letiska v zmysle Leteckého zákona. Ďalší rozvoj letiska je podmienený s ohľadom na výhľadový zámer realizácie VN Rohozná. Najbližšie situované verejné letisko je v priestore Zvolen/Sliach a Šalková. Uvedené letiská hodnotíme ako podporný potenciál rozvoja pre komerčnú a civilnú rekreačnú dopravu subregiónu Brezno.

Vodná doprava

Podľa Konceptie rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky sa v využitie vodných ciest plánuje „Splavenie dolných úsekov vodných ciest NITRA, HRON, IPEL. Z uvedeného vyplýva, že vodná doprava v riešenom území Brezno nemá potenciál.

V územnom pláne je potrebné rešpektovať všetky nadradené trasy dopravného a iného technického vybavenia tak, ako sú definované v záväzných častiach nadradených územnoplánovacích dokumentácií.

Dopravné vybavenie

V území je potrebné rešpektovať ochranné pásma pre cestné komunikácie:

Podľa § 15 ods. 1 vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) (ďalej len „vyhláška č. 35/1984 Zb.“) cestné ochranné pásma sa zriaďujú pri všetkých diaľniciach, cestách a miestnych komunikáciách I. a II. triedy mimo zastavaného územia alebo územia určeného na súvislé zastavanie.

Podľa § 15 ods. 3 vyhlášky č. 35/1984 Zb.

V území je potrebné rešpektovať ochranné pásma železnice a jej zariadení
Služia na ochranu dráhy a na ochranu prevádzky na dráhe v zmysle zákona o dráhach č. 164/1996 Zb.

Zásobovanie plynom

Rešpektovať:

- koridor veľmi vysoko tlakového plynovodu

V území je potrebné rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma pre rozvody plynu podľa zákona 656/2004 Z.z § 56 a § 57 pre:

Zásobovanie elektrickou energiou

Rešpektovať:

- koridory vzdušných VVN vedení sústavy 2x 400 kV a 1x 220kV.
- prenosové vedenia

V území je potrebné rešpektovať ochranné pásma elektrizačnej sústavy stanovené Zákonom č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov, §36

Vodné hospodárstvo

Rešpektovať:

- trasy nadradených systémov vodného hospodárstva

13. POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE NAJMÄ ZO ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI, CIVILNEJ OCHRANY OBYVATEĽSTVA

V územnom pláne je potrebné rešpektovať záujmy obrany štátu a zachovať všetky špecifické zariadenia obrannej infraštruktúry na území mesta a rešpektovať ich priestorové požiadavky.

Z hľadiska požiarnej ochrany zabezpečiť ochranu obyvateľstva rešpektovaním všetkých, mierke spracovania územného plánu zodpovedajúcich, relevantných požiadaviek a podmienok ochrany pred požiarom a to najmä, návrhom komunikačného systému ciest, ktorý umožní rýchly prístup požiarnej techniky do všetkých častí sídla a návrhom napojenia územia na nevyhnutnú technickú infraštruktúru potrebnú pre zabezpečenie požiarnej ochrany.

Záujmy civilnej ochrany riešiť v súlade s platnými právnymi predpismi (zákon č. 444/2006 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v platnom znení a vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany. Prípadné spracovanie samostatnej doložky civilnej ochrany obyvateľstva, bude obstarané v nadväznosti na spracovanie územného plánu.

Ochrana pred povodňami

Realizované úpravy rieky Hron v meste nezabezpečujú ochranu priľahlého územia pred zaplavovaním. V „Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron“ je Brezno, vodný tok Hron v úseku od r.km 220,300 po r.km 227,750 je zaradený medzi geografické oblasti hodnotenia povodňového rizika. V grafickej časti dokumentácie bude vyznačená záplavová čiara pri prietoku 100 ročnej vody ohraničuje povodňou potenciálne ohrozené územie.

Povodňové riziko ohrozuje m. č. Mazorníkovo odtokom zrážkových vôd z povrchového odtoku. Protipovodňová ochrana formou zadržania extrémnych prietokov v poldroch bola riešená na tokoch Drábsko a Chamarová. Odtokové pomery v území mesta Brezno sú riešené úpravou vodných tokov. Nie všetky realizované úpravy na vodných tokoch zabezpečujú protipovodňovú bezpečnosť.

Známe zámery

- Protipovodňové opatrenia ochrany mesta Brezno „Brezno, vodný tok Hron r.km 220,300 – r.km 227,750“ sú zahrnuté v Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron. Účelom je zabezpečenie ochrany intravilánu na prietok Q_{100} s bezpečnosťou 0,5 m,
- „Brezno – protipovodňové opatrenia na toku Mazorník“, úprava potoka v úseku r.km 0,145 – r.km 0,302 a vybudovanie poldra v r.km 1,351,
- „Brezno – protipovodňové opatrenia na toku Židlovo“, vybudovanie poldra v r.km 0,595,
- „Brezno – protipovodňové opatrenia v povodí potoka Drábsko (Kabátovského potoka)“, úprava toku v r.km 1,182 – r.km 1,583.
- Integrovaná preventívna protipovodňová ochrana mesta Brezno – vzorové vodné stavby
- IPPO Brezno – terénne úpravy v mikropovodiach č.4 Lúčky a č.5 Hlboká
- Protipovodňové opatrenia intravilánu Mesta Brezno – odvádzanie z povrchového odtoku Poľná ulica

Požiadavky na riešenie

- Rešpektovanie pobrežných pozemkov vodohospodársky významných vodných tokov a drobných vodných tokov,
- Zohľadnenie známych zámerov
- Posúdenie a zapracovanie Vodnej nádrže Rohozná
- Zohľadnenie v súčasnosti neznámych rezortných zámerov.

Ochrana pred povodňami

- Ochrana mesta Brezno pred Q_{100} – ročnou vodou, zohľadnenie rezortných opatrení zameraných na protipovodňovú ochranu,
- Zvýšenie prirodzenej retencie zrážkových vôd v zastavanom území (vsakovaním, zachytávaním v jazierkach) v nezastavanom území (pôdoochranné opatrenia na poľnohospodárskej a lesnej pôde),
- Zohľadnenie v súčasnosti neznámych rezortných zámerov.

14. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA OBCE S PRIHLIADNUTÍM NA HISTORICKÉ, KULTÚRNE, URBANISTICKÉ A PRÍRODNÉ PODMIENKY ÚZEMIA VRÁTANE POŽIADAVIEK NA STAVBY UŽÍVANÉ OSOBAMI S OBMEDZENOU SCHOPNOSŤOU POHYBU

Priemet urbanistickej koncepcie do územia bude diferencovaný podľa jednotlivých charakteristík priestorov a ich urbanistických potenciálov. Navrhnuté riešenie má vytvoriť jednotný systém regulácie, ktorý umožní optimalizáciu funkčného využitia a priestorového usporiadania širokej škály území nachádzajúcich sa na území mesta (v priestorovo stabilizovaných územiach, v priestoroch s nevhodne usporiadanou štruktúrou, či nevhodnou funkčnou náplňou, v priestoroch s nevyužitým potenciálom, najmä v polohe významných kompozičných osí a uzlov, v rozvojových územiach). Dôraz treba klásť na dôsledné a efektívne využívanie disponibilných plôch s vysokou mierou územného potenciálu, daného najmä vzťahom k ťažiskovým verejným priestorom, k dopravným systémom a technickému vybaveniu územia. V jednotlivých typoch priestorov je potrebné zohľadňovať nasledovné princípy:

Stabilizované územia

- zachovať účel využitia územia, keďže zodpovedá jeho optimálnemu využitiu. Vytvoriť predpoklady pre primerané zvýšenie intenzity využitia územia formou dostavby prieluk nadstavbami a dostavbami, pri zachovaní charakteru zástavby,
- vhodné je umožniť výstavbu objektov, ktoré by vylepšili kvalitatívne charakteristiky prostredia – priestorové, kompozičné, prípadne pozitívne zvýšili polyfunkčnosť (vytvorenie nových pracovných príležitostí a zlepšenie dostupnosti občianskej vybavenosti v území,...)
- územie a plochy, ktoré majú ustálenú funkčnú aj priestorovú podobu je potrebné stabilizovať, keďže tvoria kosť urbanistickej štruktúry

Rozvojové územia

- formovať nové urbanistické hodnoty s dôrazom na kompozičnú a priestorovú nadväznosť na okolitú štruktúru
- rešpektovať danosti územia a maximálne využiť jeho prirodzený potenciál.
- koordinovať výstavbu objektov s cieľom vytvorenia urbanistických väzieb na okolité územia
- zabezpečiť potrebnú úroveň dopravnej a technickej infraštruktúry, ako základný predpoklad rozvoja územia

Priestory s neusporiadanou štruktúrou alebo nevhodnou funkčnou náplňou :

- vytvoriť predpoklady pre ich priestorovú a funkčnú transformáciu (funkčné využitie meniť najmä v prospech zmiešaných funkčných typov)
- skvalitniť urbanistické väzby na okolité územie
- zabezpečiť potrebnú úroveň dopravnej a technickej infraštruktúry, ktorá by stimulovala ich transformáciu

Priestory s nevyužitým potenciálom

- v územiach s nízkou intenzitou využitia je potrebné vytvoriť predpoklady pre ich prestavbu s cieľom efektívnejšieho využívania a výraznejšieho zapojenia do priestorovej štruktúry mesta
- zabezpečiť potrebnú úroveň dopravnej a technickej infraštruktúry, ktorá by stimulovala ich rozvoj

Požiadavky na riešenie:

- z platného ÚPN mesta Brezno, v znení jeho zmien a doplnkov, zohľadniť zámery, ktorých realizácia nie je v rozpore s novými požiadavkami na funkčný obsah, priestorové usporiadanie územia mesta a jeho územnotechnické zabezpečenie pri súčasnom akceptovaní požiadaviek na ekologicky únosné prostredie a trvalo udržateľný život
- premietnuť do návrhu zámery, s ktorých realizáciou sa už začalo, prípadne je pre ne vydané právoplatné povolenie
- v územiach s nízkou intenzitou využitia, prípadne s neusporiadanou štruktúrou alebo nevhodnou funkčnou náplňou vytvoriť predpoklady pre ich prestavbu s cieľom efektívnejšieho využívania a výraznejšieho zapojenia do priestorovej štruktúry mesta
- rozvíjať základné póly rekreácie a cestovného ruchu
- podporovať výstavbu cyklistických a turistických trás a náučných chodníkov
- návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých mestských blokov vyjadriť formou stanovenia regulatívov využitia územia
- v riešení rešpektovať ustanovenia Vyhlášky MŽP SR č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.
- navrhnúť rozšírenie hranice zastavaného územia mesta.

15. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA, SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY A VÝROBY

15.1 Bývanie

Základným cieľom v rozvoji bývania je vytváranie dostatočnej ponuky bytov z hľadiska ich rozsahu, veľkostnej polohovej a kvalitatívnej charakteristiky a tým vytváranie podmienok pre všetky sociálne skupiny obyvateľstva. Domový a bytový fond sa podrobne sleduje počas sčítania obyvateľstva, domov a bytov. Ku dňu Sčítania obyvateľov domov a bytov zo dňa 21.mája 2011 bol v meste Brezno stav domového a bytového fondu:

Domový fond tvorilo spolu 2 285 domov, z toho:

- trvale obývaných 1 939 domov,
- neobývaných 327 domov.

Trvalo obývané domy pozostávali z:

- 1 487 rodinných domov,
- 379 bytové domy,
- 19 iné budovy.

Neobývané domy boli prevažne z týchto dôvodov:

- 61 zmena vlastníkov,
- 35 určený na rekreáciu,
- 15 uvoľnené na prestavbu
- 52 nespôsobilých na bývanie,
- 164 z iných dôvodov.

Bytový fond tvorilo spolu 8 042 bytov, z ktorých bolo 7 395 obývaných:

- 4 724 vlastných bytov v bytových domoch,
- 1 351 bytov vo vlastných rodinných domoch,
- 87 obecných bytov,
- 350 družstevných bytov,
- 504 bytov v iných budovách.

Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1980 – 2011

Rok sčítania	1980	1991	2001	2011
Počet trvale obývaných bytov	5 146	7 030	7 377	7 395
Prírastok bytov	+ 1884 347 + 18			
Počet bytov/1 000 obyv.	287,94	312,88	322,49	337,76
Okres Brezno	276,58	307,66	313,48	320,39
Banskobystrický kraj		321,42	329,02	336,99
SR		370,0	353,50	329,20

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Rýchlosť výstavby bytov do začiatku sedemdesiatych rokov nebola príliš veľká. Koncom sedemdesiatych rokov počet bytových jednotiek rástol. Najexponovanejší rast sa zaznamenal v rokoch 1980 až 1982. Začala výstavba viacpodlažných panelových domov s odpovedajúcou technickou a občianskou vybavenosťou na okrajovom sídlisku Mazorníkovo. Kým pri cene v roku 1970 bolo štatisticky evidovaných takmer 3,4 tis. trvale obývaných bytov, v roku 1991 to bolo až 7 tis. bytových jednotiek.

Po roku 2001, keď rast počtu obyvateľov dosahuje záporné hodnoty, dopyt po nových bytoch rastie z dôvodu znižujúcej sa veľkosti domácností. Kým v roku 1980 obložnosť bola 3,47 obyv./byt, v roku 2011 je to 2,96 obyv./byt.

Vývoj obložnosti v rokoch 1980 - 2011

Rok sčítania	1980	1991	2001	2011
Obložnosť (obyv./ byt)	3,47	3,20	3,10	2,96
Okres Brezno	3,62	3,25	3,19	3,12
Banskobystrický kraj		3,11	3,04	2,97
SR			2,83	3,03

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Prevažne prevládajú byty s tromi obytnými miestnosťami (3596 bytov) a dvomi obytnými miestnosťami (1620). V bytoch tvoria najviac obytných plôch miestnosti so 40- 80 m² (5323) a menej ako 40 m² (1395).

Obývané domy podľa obdobia výstavby (SODB 2011)

Mesto	Do roku 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a viac
Brezno	242	1 356	85	95

Zdroj: ŠÚ SR

Vzhľadom k zmenšovaniu sa veľkosti domácností, zvyšujúcemu sa podielu starších osôb a ekonomickej situácii väčšiny domácností, je potrebné počítať s vyšším dopytom po menších bytoch a pri výstavbe vo väčšej miere ako doteraz uvažovať s ich výstavbou. Aktuálnymi tendenciami v oblasti bývania je najmä zlepšovanie kvality bývania a odstránenie súčasnej disproporcie medzi potrebou bytov a možnosťami ich získania. Pri stanovení výhľadových počtov bytov sa vychádzalo z predpokladaného vývoja počtu obyvateľov s cieľom dosiahnuť vyššiu kvalitatívnu úroveň bývania, t.j. zachovať priaznivé ukazovatele bývania z roku 2011, t.j. počet bytov na 1000 obyvateľov a počet obyvateľov na jeden byt (obložnosť).

Návrh

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v meste je potrebné sa zamerať na novú výstavbu ako aj obnovu existujúceho bytového fondu a zvýšenie jeho kvality modernizáciou. Rozvoj bývania navrhnuť tak, aby v roku 2035 pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 23 415 boli zachované priaznivé ukazovatele z roku 2011:

- počet obyvateľov na jeden byt 2,96
- počet bytov na 1 000 obyvateľov 337,76.

To znamená:

- Pre predpokladaný nárast obyvateľov na 23 415 v roku 2035 je potrebných celkom 7 910 bytov.
- Ak berieme do úvahy celkový počet bytov 8 024 k roku 2011, je potrebné počítať so **132 novými bytmi a modernizáciou existujúceho neobývaného bytového fondu.**
- Ak berieme do úvahy existujúce obývané byty 7 395 k roku 2011, je potrebné vymedziť plochy v územnom pláne pre výstavbu **515 nových bytov** vo forme rodinných a bytových domov.
- Pre predpokladaný nárast obyvateľov o 2 200 do roku 2035 (od roku 2015) je potrebných cca **743 bytových jednotiek** vo forme rodinných a bytových domov.

Rozsah potrebnej novej bytovej výstavby do návrhových období ovplyvňuje prognóza počtu obyvateľov, predpokladaná obložnosť bytov a predpokladaný odpad bytového fondu.

V dôsledku celkového trendu znižujúcej sa priemernej veľkosti cenových domácností a narastajúcemu podielu bytov obývaných jednou osobou, predpokladá sa, že ukazovateľ obložnosti bytov bude klesať.

Požiadavky na riešenie

- kvantifikovať spoločenské požiadavky na potrebu bytov, bytovú výstavbu a navrhnuť štruktúru jednotlivých foriem bytovej výstavby
- pri formulovaní cieľov rozvoja kvantitatívnej úrovne bývania v 1. etape návrhu vychádzať z aktuálnej „Konceptie štátnej bytovej politiky do roku 2010“, schválenej uznesením vlády SR č. 636/2005

V návrhu koncepcie rozvoja bývania a bytovej výstavby zohľadňovať v meste Brezno predovšetkým tieto trendy:

- zvyšovanie záujmu o bývanie v bytoch rodinnej zástavby
- potreba zvýšenia štandardu bytov, najmä však perspektíva výrazného zvyšovania štandardu obytnej plochy pripadajúcej na 1 obyvateľa
- potrebu bytov pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva a byty malometrážne a penziónového typu pre najstarších občanov
- možnosti rozšírenia bytového fondu formou nadstavieb podkrovných bytov v bytových domoch v rámci obnovy a rekonštrukcie existujúceho bytového fondu
- v návrhu urbanistickej koncepcie využitia územia a funkčného a priestorového usporiadania uvažovať s rozvojom bytového fondu podľa spracovaných variantov demografického vývoja mesta

- pri riešení vychádzať z predpokladu poklesu obložnosti bytov a zohľadnenia prirodzeného odpadu bytového fondu
- pri návrhu koncepcie bývania uvažovať aj so zmiešaným rekreačno-obytným využitím bytov a s diverzifikovanými formami obytných území

15.2 Občianska vybavenosť

V súlade s celkovými koncepčnými zámermi je potrebné v oblasti občianskej vybavenosti uvažovať so zariadeniami celomestskej i nadmestskej vybavenosti adekvátnej postaveniu mesta v regióne a v súlade s Koncepciou územného rozvoja Slovenska, ktorá hodnotí mesto Brezno ako potenciálne rozvojové centrum nadregionálneho významu.

V návrhu v maximálnej miere ponechať a využiť jestvujúcu občiansku vybavenosť či už charakteru sociálneho alebo komerčného. V jestvujúcich stabilizovaných obytných súboroch s bytovými domami uvažovať s využitím vnútorných funkcií (využitie nebytových priestorov pre drobnú vybavenosť), ako i so zlepšením ich stavu.

Pre rozvoj funkcií občianskej vybavenosti uplatniť nasledovné zásady:

Rozvoj polyfunkčných plôch orientovať:

- do polohy mestského centra, kde by sa mala koncentrovať predovšetkým vyššia a špecifická celomestská a nadmestská vybavenosť
- na hlavné mestské kompozičné osi
- monofunkčné areály:
- školstvo (predškolské zariadenia, základné školy, stredné školy, špeciálne školy) rozvíjať v súčasných založených centrách
- zariadenia pre zdravotníctvo a sociálnu starostlivosť považovať za stabilizované s vytvorením predpokladov pre ich budúci rozvoj
- doplniť menšie kultúrno-spoločenské zariadenia v obytnom území
- športovo-rekreačné aktivity rozvíjať v rámci existujúcich kľúčových areálov ako i v pripravovaných rozvojových lokalitách

Občiansku vybavenosť sledovať v dvoch rovinách, ktoré predstavujú:

- verejnú vybavenosť, ktorá predstavuje tie aktivity, ktoré zabezpečujú potreby obyvateľov mesta a v zariadeniach nadmestského významu aj obyvateľov širšieho zázemia.
- komerčnú vybavenosť.

Cieľ riešenia

Cieľom riešenia ÚPN mesta Brezno je vytvorenie podmienok pre naplnenie potrieb obyvateľov vo všetkých funkčných zložkách sociálnej infraštruktúry a komerčnej vybavenosti. Územný rozvoj usmerniť tak, aby boli plne zabezpečené nároky a potreby bývajúcich obyvateľov v celej škále a pre všetky vekové kategórie občanov s vytvorením podmienok pre prítiažlivé humánne a životné prostredie. Pre podnikateľskú sféru vytvoriť územno-priestorové predpoklady pre etablovanie sa v riešenom území, ktorej prínosom bude rozvoj nových pracovných príležitostí. V územnom a správnom členení SR má mesto Brezno štatút okresného sídla, s čím súvisí potreba jeho ďalšieho rozvoja ako administratívno-správneho a kultúrno-spoločenského centra tohto okresu.

Požiadavky na riešenie

Občianska vybavenosť

- pri návrhu občianskej vybavenosti vychádzať z „Návrhu štandardov minimálnej vybavenosti krajských a okresných miest a metodiky posudzovania úrovne štrukturálnej vybavenosti týchto

sídiel" (SAŽP 12/1999) a „Návrhu štandardov minimálnej vybavenosti miest vo väzbe na reformu verejnej správy" (SAŽP 12/2001)

Školstvo

- rozvoj predškolských zariadení, základných a stredných škôl, ktorých kapacity sú v súčasnosti postačujúce, navrhovať vo vzťahu k vývoju počtu obyvateľov
- vytvoriť podmienky pre fungovanie a primeraný rozvoj vysokého školstva na území mesta Brezno zdravotníctvo a sociálna starostlivosť
- vytvárať vhodné podmienky pre situovanie malých súkromných zdravotných zariadení, ktoré vznikajú v dôsledku odštátnenia sekundárnej zdravotnej starostlivosti
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj zariadení sociálnej starostlivosti (zariadení pre seniorov, domovov sociálnych služieb, doliečovacích zariadení, domova pre osamelých rodičov, denného stacionára), v súlade s aktuálnymi požiadavkami, s cieľom doplniť ich nedostatočné kapacity
- zabezpečiť podmienky zriadenie nových komunitných centier v mestských častiach s koncentráciou rómskeho etnika
- pre perspektívny rozvoj vysokého školstva navrhnúť územno priestorové možnosti pre komplexné dobudovanie vysokoškolského centra

Zdravotníctvo

- pri návrhu ÚPN mesta Brezno vychádzať v oblasti zdravotníctva z „Konceptie poskytovania zdravotnej starostlivosti v SR", ktorú vzala na vedomie vláda SR 28.01.2004.
- z hľadiska územného naďalej uvažovať so súčasnou lokalitou zdravotného zariadenia, ktoré predstavuje nemocnica s poliklinikou Brezno
- pri návrhu štruktúry a kapacít zdravotníckeho vybavenia je potrebné smerne vychádzať z agregovaných urbanistických ukazovateľov, noriem a štandardov, a kapacitné potreby funkčných plôch a účelových jednotiek navrhovať v rozpätí štandardov pre predpokladaný počet obyvateľov mesta v roku 2025 s prognóznou rezervou pre rok 2050.
- Osobitnú pozornosť v riešení územného plánu je potrebné venovať lokalizácii primárnej a vyššej zdravotníckej vybavenosti, plochy pre nekomerčné zariadenia osobitne vyčleniť a rezervovať formou plôch pre verejnoprospešné stavby.

Sociálna starostlivosť

- Navrhnuť umiestnenie chýbajúcich zariadení sociálnej starostlivosti, najmä zariadení pre dlhodobý pobyt starších občanov (DD a DPD), bytov osobitného určenia pre starých a zdravotne postihnutých občanov, rehabilitačného strediska poskytujúceho sociálnu rehabilitáciu zdravotne ťažko postihnutým občanom, špecializovaného zariadenia pre poskytovanie služieb spoločensky neprispôsobivým seniorom, krízového strediska.
- V rámci bytovej výstavby počítať v potrebnom rozsahu s bezbariérovými bytmi

Kultúra

- Zhodnotiť súčasný stav, napočítať potrebu výstavby nových zariadení kultúry a navrhnúť ich lokalizáciu (podľa Návrhu štandardov minimálnej vybavenosti)
- Počítať s využitím potenciálu pamiatkového stavebného fondu predovšetkým pre kultúru a spoločenskú vybavenosť vyššieho štandardu
- vytvoriť predpoklady pre doplnenie menších kultúrno-spoločenských zariadení v obytnom území
- využiť potenciálu pamiatkového stavebného fondu predovšetkým pre kultúrnu a spoločenskú vybavenosť verejná administratíva a správa
- zabezpečiť podmienky pre lokalizáciu zariadení verejnej administratívy a správy z ohľadom na ich jednoduchú dostupnosť komerčná vybavenosť
- vytvoriť podmienky pre rozvoj vybavenosti v súlade s vývojom potrieb obyvateľov mesta
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj kongresového, konferenčného a služobného turizmu

- zabezpečiť podmienky pre zvyšovanie kvality poskytovaných služieb z hľadiska uspokojovania potrieb účastníkov cestovného ruchu
- vytvoriť územnoplánovacie predpoklady pre rozvoj súkromného podnikania (ponuka disponibilných plôch, vybudovaná technická infraštruktúra, zabezpečenie dopravnej obsluhy)

15.3 Výroba

Priemyselná výroba a skladové hospodárstvo je sústredené do dvoch zón.

Priemyselná zóna I a II. V m.č. Mostáreň a Mazorníkovo je výroba v rozptyle – Brezenec, P. Halny a Bujakovo. Za Brezencom je rozsiahla Regionálna skládka skládka tuhého komunálneho odpadu Brezno, areál spracovania stavebného odpadu a nad Rohoznou FVE.

Priemyselná výroba je orientovaná na strojárstvo, zámočníctvo, nábytkárstvo, spracovanie dreva, papiernícky priemysel, potravinárstvo, obrábanie kovov, technické služby a pod. Pre tento účel slúžia bývalé areály Mostárne, Mliekarne, Mäsopriemyslu, Slovenky, Smrečiny, HP, VZOR a pod. Celkovo je evidovaných 47 subjektov, ktoré vytvárajú cca 770 prac miest.

Cieľ riešenia

Cieľom riešenia je urbanistickými a územnoplánovacími prostriedkami vytvoriť podmienky pre optimálny rozvoj hospodárskej základne pri efektívnom využití výrobných plôch a bez negatívneho dopadu na obytné územie a súčasne tak vytvárať podmienky pre podporu rozvoja hospodárskej základne s cieľom posilnenia ekonomického potenciálu územia a vytvorenia pracovných príležitostí.

Požiadavky na riešenie

- vytvoriť predpoklady pre rozvoj podnikateľských aktivít v založených areáloch a priemyselných zónach
- s rozvojom priemyselnej výroby uvažovať primárne v podobe intenzifikácie a zefektívnenia využitia jestvujúcich výrobných areálov a priemyselných zón
- overiť možnosť rozvoja priemyselných parkov na nových plochách v okrajových častiach mesta
- navrhnúť vhodné prepojenie jednotlivých výrobných areálov v záujme ich efektívnejšieho využívania a podpory kooperačných vzťahov
- pokračovať vo využívaní bývalých areálov poľnohospodárskej výroby v katastri mesta pre koncentráciu miestnej výroby a výrobných služieb
- podporovať rozvoj podnikateľských aktivít v založených areáloch a priemyselných zónach
- prehodnotiť možnosť rozvoja ďalších priemyselných parkov v okrajových častiach riešeného územia
- uvažovať s lokalizáciou drobných výrobných aktivít bez negatívneho dopadu na životné prostredie aj v rámci existujúceho obytného územia
- v návrhu územného plánu stanoviť regulatívy funkčného využitia pre jednotlivé územné celky z hľadiska možnosti lokalizácie výrobných aktivít.
- vytvoriť podmienky pre zmenu funkčného využitia a reurbanizáciu bývalých priemyselných areálov v centrálnej časti mesta

15.3.2 Poľnohospodárska výroba

Medzi najdôležitejšie fyzicko-geografické faktory, ktoré ovplyvňujú poľnohospodárku výrobu v katastri mesta Brezno patria pôda, klimatické faktory, reliéf, hydrologické pomery. Z tohto hľadiska prírodné podmienky v Brezne patria v poľnohospodárskej prvovýrobe medzi horšie, čo má dopad na nízku konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov a samostatne hospodáriacich roľníkov. Táto oblasť má však výborné podmienky na intenzívny rozvoj živočíšnej výroby.

Výmera katastrálneho územia mesta Brezno je 12 195,6125 ha. Podľa Štatistického úradu SR sa k 31.12.2015 v k. ú. mesta nachádzajú poľnohospodárske pôdy (PP) o rozlohe 5 716,8199 ha, z toho orná pôda tvorí 973,4795 ha, záhrady 103,7189 ha, ovocné sady 4,2475 a trvalé trávne porasty 4 635,3740 ha. V k.ú obce sa nenachádzajú žiadne vinice a chmeľnice. Podiel PP z celkovej rozlohy k.ú. obce je 46,87 %. Nepoľnohospodárska pôda tvorí 6 478,7969 ha, z toho lesné pozemky sú na rozlohe 5 718,0456 ha (46,87 % z celkovej výmery územia), vodné plochy zaberajú 64,1524 ha, zastavané plochy a nádvorcia sú na výmere 444,4029 ha a ostatná plocha tvorí 252,1957 ha.

Subjekty:

Poľnohospodárske družstvo Ďumbier, Podkoreňová

Živočíšna výroba: chov hovädzieho dobytku, oviec, ošípaných, hydina

Rastlinná výroba: obilniny, objemové krmoviny, technické plodiny, zemiaky

výmera: 5 525 ha, z toho:

pasienky – 3 447 ha

orná pôda – 1 278 ha

lúky - 800 ha

počet pracovníkov: 50

Súkromne hospodáriaci roľníci:

výmera pôdy: 228,41 ha, z toho 43,71 ha ornej pôdy

počet: 60

prevláda chov hovädzieho dobytku a oviec.

Lesné hospodárstvo

V drevnom poraste majú silnú prevahu ihličnaté lesy. V katastrálnom území mesta Brezna majú lesy v správe Lesy mesta Brezna a súkromní majitelia.

Lesy mesta Brezna, s.r.o.:

- rozloha: 7 500 ha,
- 50 pracovníkov,
- 2 poľovné revíry, z toho 1 je prenajatý poľovníckemu združeniu.

Hlavnou náplňou práce LMB s.r.o. je starostlivosť o les a jeho odborné obhospodarovanie a vykonávanie ochrany lesného majetku mesta. Lesy obhospodarované spoločnosťou sa nachádzajú v dvoch geomorfologických oblastiach:

- Fatransko – tatranská, kde patria celky Nízke Tatry a Horehronské Podolie,

- Slovenské Rudohorie, kde patrí celok Veporské vrchy,

- Fatransko – tatranská oblasť (lesný celok Čertovica) je územie s veľkým výškovým rozpätím, kde najnižším bodom je hladina rieky Hron 500 m.n.m. a najvyšším vrchol Ďumbiera 2 043 m.n.m.

Vzhľadom na veľké výškové rozpätie sa tu vyskytujú skoro všetky lesné vegetačné stupne (3. – 8.). V nižších polohách sa vyskytujú prevažne bukové porasty, prípadne zmiešané lesy. So zmenou nadmorskej výšky postupne získava prevahu smrek a jedľa, no vyskytuje sa aj fenomén, kde buk vystupuje až pod hornú hranicu lesa, ktorá je približne vo výške 1 500 m.n.m. Nad touto hranicou sa nachádzajú skupinky smreka s primiešaním jarabiny vtácej a súvislé porasty kosodreviny. Zastúpenie ihličnanov je 75 %.

Cieľ riešenia

Cieľom riešenia je územnoplánovacími prostriedkami v súlade s koncepciou a zásadami pôdohospodárskej politiky MP SR udržať vysokú produkčnú schopnosť poľnohospodárskych pôd, zabezpečiť ekonomickú stabilitu obyvateľstva a regionálne vyvážený rozvoj. V lokalite kde leží mesto Brezno významnú úlohu v oblasti poľnohospodárstva zohráva extenzívne leso-pasienkárске využívanie podhorskej časti krajiny, ktoré je potrebné naďalej podporovať a rozvíjať hospodárskym aj turistickým smerom.

Požiadavky na riešenie

- vytvárať podmienky pre zlepšenie zamestnanosti obyvateľstva
- koordinovať záujmy rozvoja poľnohospodárskej výroby a požiadaviek na územný rozvoj a kvalitné obytné prostredie obyvateľov
- vytvárať podmienky pre doplnkové činnosti popri poľnohospodárskej prvovýrobe
- v návrhu funkčného využitia územia mesta uvažovať s potenciálom všetkých zostávajúcich areálov poľnohospodárskej výroby a služieb s tým, že úmerne mierke spracovania budú riešené otázky:
 - humanizácie, ekologizácie a hygienickej nezávadnosti výroby vo vzťahu k sídelnej štruktúre
 - zakomponovať do krajinného prostredia
 - určenia maximálneho kapacitného zaťaženia vo vzťahu k ochrane životného a prírodného prostredia
- V riešení funkčnej štruktúry územia zohľadniť plánovanú kategóriu lesov – nový Program starostlivosti o les v procese vyhotovenia.

15.4 Rekreačia, šport, cestovný ruch/turizmus

Breznianska kotlina ako celok poskytuje možnosti pre lyžovanie, sánkovanie, prechádzky, túry, cykloturistiku, zber lesných plodov, rybolov, chatárenie, poľovníctvo na drobnú zver. Osobitné postavenie má záhradkárenie a vodná turistika, menej kúpanie.

Mesto plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do Horehronského regiónu CR č. 14 (predtým oblasť cestovného ruchu Nízkotatranská, 1.kat. a Poľanská - 2.kat.). Za účelom manažovania CR je vytvorený Klaster Horehronie združujúci aktívne obce v tejto oblasti – Brezno, Bravčovo, Bystrá, Čierny Balog, Horná Lehota a Mýto pod Ďumbierom a podnikateľské subjekty.

Stratégia rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike do r. 2020: V oblasti CR - Nízke Tatry Juh, zahŕňa 5 obcí. V r. 2011 bolo registrovaných 106 tis. ubytovaných. V BR je OO CR s názvom Nízke Tatry Juh.

V katastri mesta Brezna je cca 243 lôžok, pre individuálnu rekreáciu 30 chat a 46 chalúp, 1 fungujúci hotel, 1 nefunkčný motorest, 1 penzión, 3 turistické ubytovne a 1 409 stoličiek. Celý okres disponuje 3 310 lôžkami v celej škále ubytov.zariadení.

S rastúcim významom cestovného ruchu vo svetovom meradle i v rámci slovenských pomerov má Brezno kvalitatívne nevyhovujúci potenciál zariadení pre rekreáciu a cestovný ruch.

Požiadavky na riešenie:

- Navrhnuť v ÚPN mesta štruktúru dotvorenia rekreačného územia s funkčno priestorovým systémom športu, rekreácie a turizmu ako jeden z podsystémov celkového funkčného priestorového usporiadania mesta a nadviazať na regionálny systém
- Využiť pás pozdĺž toku Hron na rekreáciu a šport (cykloturistika, prechádzky a pod.)
- Uvažovať v extraviláne s vybudovaním lyžiarskych areálov
- Navrhnuť potrebné ubytovacie kapacity v požadovanom množstve, štruktúre, podľa druhu a kategórií a vo vhodnom priestorovom rozložení v centre mesta, a na jeho ostatnom území

- Navrhnuť ďalšie usmernenia rozvoja rôznych foriem individuálnej rekreácie – záhradkárskej
- Vytvoriť funkčno-priestorový systém rekreácie a športu
- zabezpečiť predpoklady pre rozvoj zariadení cestovného ruchu v okrajových častiach mesta ako i v jeho centrálnej časti
- vytvárať predpoklady pre koncentráciu športovo-rekreačných zariadení do väčších polyfunkčných areálov s cieľom zabezpečiť ich efektívnejšiu prevádzku, obsluhu i vyšší štandard poskytovaných služieb
- funkčno-priestorový systém rekreácie založiť na posilnení už založených osí
- vytvoriť podmienky pre podporu menej rozšírených druhov športov, (jazdecko, golf, športová strelba, vodné športy ,...).
- pozornosť venovať deťom a mládeži, vytvoriť podmienky pre budovanie zariadení pre túto vekovú skupinu

15.5 Zeleň

Cieľom riešenia je vytvorenie funkčno-priestorového systému sídelnej a krajinnej zelene, ktorý vymedzuje jednotlivé plochy zelene s rozličným charakterom, veľkosťou, kvalitou, vzájomnou polohou a možnosťami využitia. Pri návrhu zelene je potrebné zabezpečiť dostatočné plošné parametre navrhovaných prvkov zelene.

Jasne identifikovať funkciu jednotlivých plôch zelene v meste a navrhnuť ich budúce využitie v kontexte celkového rozvoja mesta v členení na mestské parky, cintoríny, ochrannú zeleň, izolačnú zeleň, sprievodnú zeleň komunikácií a vodných tokov, zeleň záhrad, záhradkárske osady a pod.

V návrhu rešpektovať jestvujúce plochy cintorínov n pripravené projekty ich rozšírenia. Vyhodnotiť potrebu plochy cintorínov v návrhovom období a v prípade potreby navrhnuť lokalizáciu nových plôch.

Pri návrhu a kategorizácii krajinnej zelene sa riadiť najmä návrhom ekologicky optimálneho priestorového usporiadania a využívanie územia z Krajinno - ekologického plánu mesta spracovávaného v prieskumoch a rozboroch.

Zakomponovať do koncepcie štruktúry zelene ideový zámer na vybudovanie krajskej botanickej záhrady s predbežne uvažovanou lokalizáciou v oblasti priestorov pod Suchým vrchom, prípadne posúdiť možnosti ďalších lokalít.

Požadujeme dodržať štandardy minimálnej vybavenosti jednotlivých zón zeleňou:

A) Verejné priestranstvá - 8- 14m²/obyvateľa

Ústredné a centrálné parky - min. rozloha 5 ha

B) Obytné územia - 10-15 m² /obyvateľa

Parky pri hromadných bytových domoch 2-5 ha - dostupnosť 500-800 m.

Medziblokové plochy zelene - 8-12 m²/ obyvateľa

Okrasné záhrady pri rodinných domoch - 100 m²/ obytný dom

C) Občianska vybavenosť - 12-14 m²/ obyvateľa Verejné a ubytovacie budovy (areály) - min. 200 m² Zdravotnícke a liečebné budovy (areály) - 0,5 - 2 ha, 80-130 m²/ lôžko Predškolské a školské objekty u areály

- predškolské - min. rozloha 500 m², alebo 25 nr/dieťa

- školské - min. rozloha 1 ha, 40 m²/ žiak

- fakulty - 2 ha

- univerzity - 5 ha

Športové objekty a areály – 50% zastavanej plochy

Kultúrne a vzdelávacie centrá - hĺbka park. úprav 1-2 násobok výšky budovy

Obchodné a nákupné centrá - min. 1 ha

D) Špeciálne objekty a plochy - 5-8 m²/ obyvateľa

Cintoríny nelimitované

E) Hospodársko – rekreačné plochy
Záhradkárske kolónie – 11 – 17 m²/ obyvateľa

F) Výrobné a priemyselné areály – 15-30 % z celkovej plochy

G) Prímestské rekreačné zóny
Lesoparky min. 50 m²/ obyvateľa

Požiadavky na riešenie:

- *navrhnuť využitie jednotlivých plôch zelene v meste v kontexte celkového rozvoja mesta*
- *pri návrhu krajínnej zelene vychádzať najmä z Krajinnoekologického plánu mesta spracovaného v rámci prieskumov a rozborov ÚPN*
- *rešpektovať plochy zelene, ktoré sú zapísané v ÚZPF, významné plochy zelene dotvárajúce prostredie pamiatkovej zóny a pamiatkových súborov*

15.6 Odpadové hospodárstvo

V súčasnosti nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta Brezna vykonáva príspevková organizácia mesta Technické služby mesta Brezna. Hlavnou činnosťou organizácie sú verejnoprospešné služby: nakladanie s komunálnym odpadom v zmysle zákona o odpadoch, udržiavanie čistoty v meste, správa a údržba verejnej zelene, správa a údržba verejného osvetlenia, správa a údržba mestských verejných WC, správa a údržba trhoviska, správa a údržba kanalizačných cestných výpustí, zabezpečovanie údržby miestnych komunikácií, správa verejných priestranstiev pomníkov a pamätníkov, mestských cintorínov vrátane kopania hrobov pre uloženie rakvy so zosnulým vrátane následného zasypania, prvotné úpravy, odvoz prebytočnej zeminy, prevádzkovanie domu smútku.

Mesto vyváža komunálny odpad na regionálnu skládku TKO Ekológ. Správcom je spoločnosť Sekológ, s. r. o., ktorej jediným spoločníkom je združenie obcí EKOLÓG, ktorého členom je aj mesto Brezna. Združenie obcí EKOLÓG založilo za účelom prevádzkovania regionálnej skládky komunálneho odpadu a súvisiacich činností spoločnosť SEKOLÓG, s. r. o. so sídlom v Brezne. Skládka je vybudovaná na ploche 4,5 ha. Komunálny odpad je likvidovaný pre obce s celkovým počtom cca 75 000 obyvateľov (25 obcí regiónu Brezna + obcí východného regiónu Brezna + 8 obcí východného regiónu Banskej Bystrice).

POH

Ciele POH mesta Brezna do obdobia 2015 boli určené v súlade s Programom odpadového hospodárstva Banskobystrického kraja na roky 2011 – 2015, ktorý je strategickým dokumentom určujúcim smerovanie odpadového hospodárstva do roku 2015 aj vo väzbe na samosprávy. Obce a mestá sú povinné spracovávať Program odpadového hospodárstva (ďalej len "program"), ktorý určuje ciele odpadového hospodárstva v obci a opatrenia na ich plnenie v súlade so zákonom o odpadoch. Mesto Brezna má schválený POH na roky 2011 – 2015 aktualizoval.

Zber, separácia, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov

V súčasnosti je zavedený separovaný zber v meste Brezna, ktorý realizujú Technické služby mesta Brezna, pričom od roku 2003 triedi 100 percent obyvateľov. V roku 2007 realizovalo mesto Brezna rozšírenie separovaného zberu tuhého komunálneho odpadu, jeho dotriedňovanie a skladovanie, celkovou investíciou vo výške 4,43 mil. Sk. Mesto má zavedený separovaný zber odpadov: papier, sklo, plasty, kovy, drevo s dotriedňovaním v areáli TS, zber biologického odpadu s následným využitím na kompost. (poľná kompostáreň).

Náklady na činnosti nakladania s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi hradí mesto z miestneho poplatku podľa osobitného predpisu, okrem výnimiek, ktoré ustanovuje zákon o odpadoch a z príjmov za zhodnotený objem komodít separácie. Výnos miestneho poplatku sa používa výlučne na úhradu nákladov spojených s nakladaním s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, najmä na ich zber, prepravu, zhodnocovanie a zneškodňovanie.

V meste Brezno vznikajú i nebezpečné a ostatné odpady, ktoré sú zbierané a priamo odvázané oprávnenou organizáciou. Nebezpečné odpady sú, po prevzatí oprávnenou osobou, zabezpečené proti úniku do prostredia a opatrené identifikačným listom nebezpečného odpadu. Pre účel nakladania s odpadom stanoveného zákonom sa v území mesta eviduje zoznam oprávnených osôb – prevádzkové zariadenia, s uvedením príslušného katalógového čísla odpadu.

Požiadavky na riešenie

- *návrh odpadového hospodárstva v ÚPN mesta spracovať v súlade s Programom odpadového hospodárstva kraja, ako aj POH všetkých pôvodcov odpadov v meste, ktoré budú k dispozícii pre spracovanie ÚPN*
- *v riešení vychádzať z VZN mesta o nakladaní s komunálnym odpadom a zohľadniť opatrenia súvisiace so zavedením separovaného zberu jednotlivých zložiek komunálneho odpadu*
- *v riešení zohľadniť zámery smerujúce k výstavbe zariadení na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov.*
- *vytvoriť podmienky pre rekultiváciu a revitalizáciu vyčistených priestorov po likvidácii divokých skládok odpadu výmena a obnova kontajnerov a zlepšenie úrovne stojísk na kontajnery,*
- *realizácia uzamykatelných stojísk kontajnerov,*
- *vybudovanie nového zberného dvora so separačnými linkami,*

16. POŽIADAVKY Z HĽADISKA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA PRÍPADNE URČENIE POŽIADAVIEK NA HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

V koncepcii starostlivosti o životné prostredie stanoviť zásady funkčného, hlavne hospodárskeho a rekreačného využívania územia vo vzťahu k ekologickej únosnosti územia, navrhnúť opatrenia na elimináciu alebo obmedzenie stresových prvkov v krajine, navrhnúť opatrenia na zachovanie a obnovenie krajinnno-estetických hodnôt územia.

Koncept ÚPN mesta podľa §9 ods.5 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov musí obsahovať hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie a navrhovaného opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie doplnené o ďalšie údaje v zmysle obsahu a štruktúry správy o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie podľa prílohy č.5 zákona 24/2006 Z.z.

Do návrhu riešenia doplniť aktuálne údaje o stave a opatreniach pre jednotlivé zložky životného prostredia – voda, ovzdušie, pôda a biota ako aj o faktory negatívne a pozitívne ovplyvňujúce životné prostredie. Do územného plánu premietnuť platné dokumenty v oblasti zásad a opatrení pre nakladanie s odpadmi

Požiadavky na riešenie

- *územný rozvoj mesta skúmať, navrhovať a realizovať komplexne so zohľadnením všetkých známych skutočností ovplyvňujúcich kvalitu životného a sídelného prostredia pre obyvateľov*

- pri riešení rozvoja mesta vychádzať z princípov trvale udržateľného rozvoja a navrhnúť zodpovedajúce základné územnoplánovacie opatrenia
- v návrhu krajinej štruktúry tvorivo rozvinúť základné opatrenia z Regionálneho územného ekologickej stability okresu Brezno
- zlepšiť štruktúru využitia územia návrhom plôch krajinej a verejnej zelene ochrana ovzdušia:
- negatívne vplyvy mobilných zdrojov znečisťovania ovzdušia zmiernovať a eliminovať presmerovaním dopravných koridorov mimo obytných zón.
- rešpektovať pásma hygienickej ochrany vodných tokov ochrana pôd:
- rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj
- vytvoriť podmienky pre optimálne využívanie pôdy rešpektujúce požiadavku stabilizácie poľnohospodárskej krajiny faktory negatívne ovplyvňujúce kvalitu životného prostredia:
- rešpektovať ustanovenia Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí
- v súlade s vyhláškou MZ SR č. 524/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o radiačnej monitorovacej sieti a vyhláškou MZ SR č. 528/2007 ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia
- rešpektovať ustanovenia zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- rešpektovať vyhlášku č. 406 Ministerstva zdravotníctva SR z 26. júna 1992 na obmedzenie ožiarovania z radónu a ďalších prírodných rádionuklidov
- navrhnúť opatrenia na ochranu pozemkov ohrozených eróziou
- navrhnúť opatrenia vo forme regulatívov na zabezpečenia okrajovej zóny zastavaného územia pred záplavami (topenie snehu)
- po obvode sídla (mestských častí), najmä v priestoroch obytných sídlisk je nutné vytvoriť vegetačné obvodové pásmo s komunikačným systémom, ktorý prepojí sídlo a krajinu (prepojenie medzi krajinou a sídliskom cez lúčne porasty a nie cez ornú pôdu).

17. OSOBITNÉ POŽIADAVKY Z HĽADISKA OCHRANY POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY

V návrhu dôsledne dodržiavať platné právne predpisy o ochrane poľnohospodárskej a lesnej pôdy najmä obmedzovaním záberov mimo vymedzených zastavaných území. Navrhované zábery vyhodnotiť z hľadiska perspektívneho využitia na nepoľnohospodárske účely.

Požiadavky na riešenie

- pri návrhu rozvojových plôch zohľadniť organizáciu PP a s cieľom optimalizovať jej využitie
- rešpektovať popri produkčnej i ekologickej a environmentálnu funkciu poľnohospodárskej pôdy
- zdôvodniť koncepciu využitia územia v kontexte s ustanoveniami zákona č.220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a s ohľadom na špecifické požiadavky ochrany poľnohospodárskej pôdy, hodnotenia záberov poľnohospodárskej pôdy, zachovania celistvosti honov, systém existujúcich hydromeliórií a obhospodarovania pôdy.
- s úpravami výmery LPF a jeho kategorizáciou na území mesta uvažovať len v súlade s platným LHP

Zohľadniť a rešpektovať nasledujúce zásady týkajúce sa lesnej pôdy a jej využívania:

- minimalizovať zábery lesnej pôdy, v navrhovaných rozvojových plochách mesta

18. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE VYMEDZENÝCH ČASTÍ ÚZEMIA OBCE, KTORÉ JE POTREBNÉ RIEŠIŤ ÚZEMNÝM PLÁNOM ZÓNY

V návrhu ÚPN vymedziť územia, ktorých riešenie bude potrebné následne po schválení ÚPN mesta, upresniť vypracovaním územného plánu zóny.

Na riešenie formou ÚPN Z navrhnúť predovšetkým vybrané územia:

- so špecifickými hodnotami prostredia, ktoré si vyžadujú zvýšenú ochranu
- nových rozvojových lokalít, s dôrazom na územia s komplikovanou štruktúrou vlastníckych vzťahov
- v zastavanom území mesta, navrhované na intenzifikáciu príp. zmenu funkčného využitia, s predpokladom koordinácie širokej škály záujmov v území.

Súčasne navrhnúť a zdôvodniť potrebu spracovania špecializovaných územných generelov (ako napr. generel dopravy, generel zelene, generel rekreácie a športu, generel občianskej vybavenosti, generely technickej infraštruktúry a pod.).

19. POŽIADAVKY NA URČENIE REGULATÍVOV PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA

Požiadavky na reguláciu územného rozvoja mesta Brezno budú spracované v súlade s §13 zákona č. 50/1976 Zb. v platnom znení a §12 vyhlášky MŽP SR č. 55/2001.

Pre účely regulácie členiť súčasné zastavané územie i novonavrhované plochy na urbanistické bloky, ktoré predstavujú základnú jednotku pre stanovenie možností využitia územia spolu so základnými hmotovo-priestorovými charakteristikami.

V záujme identifikovateľnosti regulatívov budúceho využitia jednotlivých častí územia mesta rozdeliť súčasné a perspektívne zastavané územie do urbanistických blokov, z ktorých každý bude jednoznačne určený:

- hranicou
- základnou charakteristikou (funkčné využitie, intenzita využitia)

Základnou charakteristikou urbanistického bloku je jeho možné funkčné využitie a miera intenzity jeho využitia. V regulatívoch možností funkčného využitia definovať spôsoby využitia pozemkov v členení na prípustné, obmedzené a zakázané funkčné využívanie plôch. Stanoviť tak rozsah činností, pre jednotlivé priestory tak, aby sa vytváralo hodnotné mestské prostredie a vylúčilo znehodnocovanie obytného prostredia, prípadne zabránilo vzájomnému obmedzovaniu rozdielnym a konfliktným užívaním susediacich pozemkov.

Intenzitu využitia navrhnúť v územnom pláne s podrobnosťou pre urbanistický blok tak, aby jej aplikáciou bolo možné usmerňovať výstavbu v súlade s požiadavkami na racionálne využitie územia a zároveň pri zachovaní kvalitatívnych charakteristík prostredia. Intenzitu využitia regulovať stanovením koeficientu zastavanosti, ako určujúcim ukazovateľom pre pomer zastavaných a nezastavaných plôch pozemkov, a stanovením výškovej hladiny pre zástavbu v bloku.

V územnoplánovacej dokumentácii je potrebné ďalej určiť zásady a regulatívy pre :

- usporiadanie verejného občianskeho, dopravného a technického vybavenia
- ochranu kultúrno-historických hodnôt a významných krajinných prvkov
- ochranu prírody a využívanie prírodných zdrojov
- starostlivosť o životné prostredie a tvorbu krajiny, vrátane plôch zelene

Územný plán vymedzí :

- hranice zastavaného územia
- plochy pre verejnoprospešné stavby
- plochy pre vykonanie asanácie.

20. POŽIADAVKY NA VYMEDZENIE PLÔCH NA VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

V zmysle §108 ods.2 a 3 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona 237/2000 Zb. (Stavebný zákon) sa vo vzťahu k predmetu a účelu vyvlastňovania možno vyvlastniť verejnoprospešné stavby podľa schválenej územnoplánovacej dokumentácie (bod 2 cit. Zák.), za ktoré sa považujú stavby určené pre verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia. Všetky stavby uvedeného charakteru budú predmetom ustanovenia a vymedzenia schvaľujúcim orgánom v záväznej časti predmetného územného plánu v zmysle §11 ods.5, pism. 6 §13, ods.4, pism. B.

Požiadavky na riešenie

- *V návrhu ÚPN mesta ustanoviť plochy verejnoprospešných stavieb a tieto zahrnúť do záväznej dokumentácie spolu s plochami, na ktorých bude navrhovaná asanácia a plochy pre chránené časti krajiny.*

21. POŽIADAVKY NA ROZSAH A ÚPRAVU DOKUMENTÁCIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Územný plán obce je potrebné spracovať v súlade s platnými právnymi predpismi – zákon č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), v znení neskorších predpisov a vyhlášky č.55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

ÚPN mesta Brezno spracovať v textovej, tabuľkovej a grafickej časti pre riešené územie, ktorým je administratívno-správne územie mesta.

Rozsah a obsah textovej a grafickej časti spracovať v súlade s §12 vyhlášky č. 55/2001.

Textovú časť spracovať v členení:

Základné údaje

1. Hlavné ciele riešenia a problémy
2. Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce
3. Súlad riešenia územia so Zadaním a so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu (vo fáze návrhu)

Riešenie územného plánu

1. Vymedzenie riešeného územia
2. Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu
3. Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce
4. Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie obce do systému osídlenia
5. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania
6. Návrh funkčného využitia územia obce
7. Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie
8. Vymedzenie zastavaného územia obce

9. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území
10. Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami
11. Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení
12. Návrh verejného dopravného a technického vybavenia
13. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie
14. Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov
15. Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu
16. Vyhodnotenie budúceho možného použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely
17. Hodnotenie navrhovaného riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov

Návrh záväznej časti riešenia ÚPN-O .

Grafickú časť spracovať v členení výkresov:

1. Výkres širších vzťahov M 1:50 000
2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami M 1:5 000
3. Výkres verejného dopravného vybavenia M 1:5 000
4. Výkresy verejného technického vybavenia M 1:5 000
5. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES M 1:5 000
6. Výkres budúceho možného použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely M 1:5 000

Ako podklad pre vydanie všeobecne záväzného nariadenia mesta samostatne spracovať záväznú časť územného plánu obce s regulatívmi priestorového usporiadania a funkčného využitia územia a zoznamom verejnoprospešných stavieb.